Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 181 (16404) | 1983 оной августын 7, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ БОЛОН ВЦСПС-тэ

КПСС-эй ЦК, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ БОЛОН ВЦСПС-тэ АЖАЛАЙ СОЦИАЛИС ЖУРАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ШАНГАДХАХА ТУХАЙ АСУУДАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЖЭ, ЗОХИХО ТОГТООЛ БАТАЛАН АБТАҺАН БАЙНА.

Ажалай социалис журам али болохоор бэхижүүлхэ гэээшэ экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, арадай ажахын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажабайдалай социалис шэнжэ шанарай үндэһэ һуурииие саашадань батадхаха, олониитын ажалай болон политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ, демократиие нарижуулан һайжаруулха шухалын шухала эрхэ нүхэсэл болоно гээд **«Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол** дотор тэмдэглэгдэнэ.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, партийна, совет болон ажахын органууд, министерствэнүүд болон албан зургаанууд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд ажалай журам бэхижүүлхэ ба арадай ажахыда кадрнуудай ажалда оролго, гаралгые хороохо талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Совет хүнүүдэй диилэнхи олониинь үнэн сэхээр, оролдосо ехэтэйгээр ажаллана, үйлэдбэри болон транспорт дээрэ, хангалгын һалбаринуудта эрхим һайн гурим журам хангаха талаар гүнзэгы анхарал оролдолго гаргана. Энэнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, продукциин шанар һайжаруулгада ехэ туһа хүргэнэ. Энэ хүдэлмэриие зоригжол түгэсөөр, үдэр бүри ябуулдаг, тэрээндэ бүхы ажалшадые хабаадуулдаг лэ газарта һайн үрэ дүнгүүд туйлагдадаг байха юм.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда ажалай журам бэхижүүлгэдэ ажалша коллективүүдэй, ажалшадай өөһэдэйнь үүргэ улам ургана. Батлан абтаһан ажалша коллективүүд тухай СССР-эй хуули хадаа ажалшан бүхэнэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхын, түрүүшүүлые урмашуулхын, журам эбдэгшэдтэй тэмсэл ябуулхын тула шэнэ арга боломжонуудые нээжэ үгэнэ.

Промышленностьда, барилгада, хүдөө ажахыда, транспорт дээрэ, үйлэдбэриин бэшэ һалбаринуудта ажалай саг гээлгын үшөөл нилээд ехэ байһан, ажалай нөөсэнүүдэй хаа хаанагүй гамтай зүбөөр хэрэглэгдэдэггүй, кадрнуудай ажалда оролго, гаралгын үшөөл ааляар хорожо байһан дээрэһээ энэ асуудал улам бүри шухала удха шанартай болоно. Нэгэ зарим хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшад гүйсэд хүсөөрөө ажаллангүй, коллективэйнгээ аша туһые хүндэлнэгүй, ажалдаа гарахагүй ба гээгдэхэ ушарнуудые, архи ууха ябадалнуудые гаргана, олон ушарта үнэн дэһэ баримтагүйгөөр нэгэ предприятиһаа нүгөөдэдэ ошодог байна. Залхуу зайраг, ажалдаа гарадаггүй, олон ажал һэлгэдэг хүнүүд зарим ушарта зоргоороо байдаг, салин хүлһэнэй болон бусад аша туһын талаар һайнаар хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдтэй адлирхуу байдалтай байна. Иимэ үзэгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ ниитын һанал бодолой хүсэн, совет хуулинууд, захиргаанай хэһээлгын хэмжээнүүд үшөөл һуулаар хэрэглэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй суглаануудай, нүхэдэй сүүдүүдэй үүргэ үшөөл бага байһан зандаа. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые хүдэлмэриһөөнь таһалдуулжа, ниитын элдэб хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ ябадал ажалай журамай байдалда муугаар нүлөөлнэ.

Министерствэнүүд болон албан зургаанууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, зарим предприяти, барилга, колхоз болон совхозуудта үндэр бүтээсэтэйгээр, һайнаар хүдэлмэрилхын тула хэрэгтэй эмхидхэлэй болон экономическа эрхэ байдал байгуулдаггүй байха юм. Түсэблэлгын, материально-техническэ хангалгын, үйлэдбэри эмхидхэлгын дутуу дунданууд хадаа миин байлга болон гэнтэ үдэр һүнигүй ажаллалга, ажалай сагһаа хойшо хүдэлэлгэ, түсэбтэ даабаринууд болон уялгануудые дүүргэхэгүй ябадал тохёолдуулдаг байха юм. Тэдэ гурим журамда муугаар нүлөөлжэ, эсэсэй эсэстэ ажалай бүтээсын ургалтын эршые һуладхана.

Министерствэнүүд болон албан зургаануудай аппарадай, хүтэлбэрилгын бусад эмхинүүдэй, научна, проектнэ болон конструкторска эмхи зургаануудай нэгэ зарим хүдэлмэрилэгшэдэй гурим журамай, хүдэлмэрэй нягта наринаар эмхидхэлгын, хүдэлмэриин сагые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэлгын жэшээ харуулхагүй ушарнууд дайралдана.

Зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзай организацинууд ажалай журамай һула байдалтай эбсэнхэй, эзэн буса ябадалай баримтануудые нюудаг, үйлэдбэри дээрэ гурим һайжаруулха талаар тэдээнһээ дулдыдадаг хэмжээнүүдые абадаггүй байха юм.

Эдэ бүгэдэ хадаа арадай ажахыда хэрэглэгдээгүй тон ехэ нөөсэнүүдэй байһые гэршэлнэ. Тэдэниие общественэй аша туһада элсүүлхэ гэээшэ ажахын болон социально-политическэ шухалын шухала зорилго мүн болоно.

Манай партиин болон гүрэнэй бүхы ажал ябуулгын дээдын үг зорилго ба гол шухала удхань гэхэдэ, ажалша хүнэй аша туһа тушаа анхарал оролдолго байгаа, байһаншье зандаа. Совет хүнүүдэй ажабайдалай хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ үндэһэ һууринь гэхэдэ, тэдэнэй аша үрэтэй ажал, шанга гурим ба эмхидхэл болоно бшуу.

Арадай ажахын бүхы шатануудта партийна, гүрэнэй болон ажалай журамые али болохоор хазагайруулгатай эрид шууд тэмсэхэ, энэ шэглэлээр ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шангадхаха тушаа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй заабаринуудые совет арад үргэнөөр һайшаан дэмжэжэ угтаа. Ажалдаа гарахагүйн, гээгдэхын болон журам бусадаар хазагайруулгын түлөө харюусалга дээшэлүүлхые, мүн хүдэлмэри муугаар эмхидхэдэг, ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулхын тула хүсэл оролдолго гаргадаггүй тушаалтадта шанга эрилтэ табихые ажалшад дурадхана.

Ажалай журам али болохоор бэхижүүлхэ, предприятинуудта, колхоз, болон совхозуудта, организаци болон эмхи зургаануудта ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэлгэ хангахаар эмхидхэл болон гурим дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри залан сэхээр ябуулхыень КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС баталан абаһан тогтоол дотороо союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайко-

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

НҮХЭД Ю. В. АНДРОПОВОЙ БА А. КУНЬЯЛАЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андропов КПСС-эй ЦК-гай уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Португалиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Алваро Куньялтай августын 5-да уулзаба.

Үнэн зүрхэнэй талархалай ба хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ уласхоорондын байдалай ба КПСС-эй болон ПКП-гэй ажал ябуулгын шухала асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа халан абалсаһан байна.

Эб найрамдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэлгын гол анхаралда байгаа.

КПСС ба ПКП уласхоорондын байдалые адляар сэгнэнэ, гээд тэмдэглэгдээ. Европын ба бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһа американ империализмын эзэрхэг түримхэй политикада шанга сохилто хэхэ эрилтэ табина. буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгые зогсоохо, хүн түрэлтэниие ядерна дайнай аюулһаа абарха хэрэгтэй гээд нэгэн һаналтай байна.

Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна буу зэбсэгүүдые Европодо хороохо талаар Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые Ю. В. Андропов тодорхойлон харуулаа, Европодо ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые урдилдэн бүтээлгэдэ эсэс табиха, улам ехэ боложо байгаа дайнай аюулые зайсуулха талаар хоёр талада тааруу хэлсээнүүдые эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ туйлахын тула Советскэ Союзай гаргадаг хүсэлэл оролдолгонууд тухай, Советскэ Союзай бүтэмжэтэй дурадхалнууд тухай хөөрэжэ үгөө. Энэ түби дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүриие өөһэдынгөө аша туһада хубилгахые эрмэлзэдэг США-гай бүтэмжэгүй хараа бодолой эсэстэ Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй хэрэг байдал байра дээрэһээ хүдэлнэгүй, тиин амгалан байдалдань ба ерээдүйдэнь тон аюултай байдалда Европын арадууд орожо болохо юм гээд тэрэ тэмдэглээ.

Үйлэ хэрэгүүдэй иимэ хүгжэлтые зайсуулан сарахын тула КПСС бүхы юумэ хэхые оролдочо, тиин энэ талаар социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай эдэбхитэй харилсаа холбоондо, бүхы оронуудай эб найрамдалта хүсэнүүдтэй харилсаата ябуулгануудта тон ехэ удха шанар олгодог байна.

Португалиин Компартиин ажал ябуулга тухай, ажалша арадай эрилтэнүүдые, 1974 оной апрелиин революциин эсэстэ амжагдаһан демократическа туйлалтануудые хамгаалха талаар ПКП-гэй ябуулдаг тэмсэл тухай, Португалида ба түби дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэл тухай А. Куньял хөөрэбэ. Уласхоорондын байдалые һайжаруулха зорилгоор СССР-эй ба тэрэнэй союзнигуудай оруулһан тодорхой дурадхалнуудые, буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгэһээ, ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие абарха хэлсээнүүдые туйлахада найдамтай үндэһэ һуури болохо дурадхалнуудые тэрэ үндэрөөр сэгнээ.

Олониитэ арадай дайн сэрэг буруушааһан хүдэлөөндэ хабаадагшадтай, бэеэ дааһан байдалай түлөө, шэнэ түхэлэй колониализмда, расизм ба фашизмда эсэргүү, баалалта заналтын, гадаадаһаа хүсөөр оролгын империалис политикада эсэргүү тэмсэдэг арадуудтай КПСС-эй ба ПКП-гэй нэгэн һаналтай байһаниие нүхэд Ю. В. Андропов А. Куньял хоёр батадхаба.

Адли тэгшэ, али алиндань ашатай туһатай совет-португалиин харилсаануудые, СССР-эй ба Португалиин арадуудай хоорондохи хани барисаае хүгжөөлгэдэ хоёр партиин бүхы талаһаа туһа нэмэри хэхые оролдодог байһаниинь хөөрэлдөөнүүдэй үедэ элирхэйлэгдээ.

КПСС-эй ба ПКП-гэй хоорондо тогтоһон аха дүү ёһоной харилсаа холбоогоор ехээр сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлээд, нэгэдэлээ саашадань бэхижүүлхэ, марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын шалгагдамал гол ёһонуудай үндэһэ һуури дээрэ тэдэнэй хоорондохи үрэ түгэс харилсаа холбоо үргэдхэхые хоёр партиин шиидэнхэй байһаниие нүхэд Ю. В. Андропов А. Куньял хоёр онсолон тэмдэглээ.

Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев ба КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

ҺАЙНААР ЗАҺАБАРИЛАГДАНА

Теплоозерско цементын заводто заһабарилгын цех хүдэлжэ эхилбэ. Эндэ аяар 300-гаад вагон заһабарилагдаад байна. Түрүүн паровозой депо байһан корпус соо шэнэ үйлэдбэри эрхилэгдэжэ, запас детальнууд болон узелнуудай фонд байгуулагдаба. Вагон заһабарилгын депогой хүдэлмэришэд тэдэнэй заһабариин технологи шудалхадань туһалба.

Предприятиин коллектив байгша оной эхинһээ хойшо БАМ-ай болон Хойто зүгэй барилгануудта 500 мянган тонно дээдэ шанарай цемент эльгээгээ. Вагон заһабарилгын цехэй хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые мүн лэ оруулаа.

Теплоозерск, Хабаровска хизаар.

БАЯРАЙ СУГЛААН

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) ба июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр түмэр замай хүдэлмэриие хайшан гэжэ бүри жэгдэ һайн, ашаг үрэтэй болгохоб, табан жэлэй даабаринуудые заатагүй дүүргэлгые яажа туйлахаб — түмэр замшадай үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанда хабаадагшад энээн тухай хэлээ.

Августын 5-да Москвада, Гүрэнэй Түбэй концертын залда тэрэ суглаан болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай транспортын ба хэлхээ холбооной таһагые даагша К. С. Симонов, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаев, министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

СССР-эй зам харилсаанай министр Н. С. Конарев элидхэл хээ.

Доторой нөөсэнүүдые хэрэглэн, ажалай ба гүйсэдхэхы журам дээшэлүүлэн, жэлэй шанга даабаринууд болон үндэр социалис уялгануудые, бүхы табан жэлэй түсэбүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ зорюулхабди гээд түмэр замшад найдуулаа.

(ТАСС).

Мүнөөдэр — Түмэр замшанай үдэр

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

МИНИИШЬЕ ХУБИТА БАЙХА

манай Улаан-Үдын отнай түмэр замай эгээл уудай нэгэн гэжэ хэлэбэл, гүй. Улаан-Үдэ станцимхэ транссибирскэ магисхон түбүүдэй нэгэн бшуу.

манай отделениин бүхы ллективүүд, хүн бүхэн, хы түмэр замшадтай тон нэгэдэхи табан жэлэй социалис уялгануудые сүм арадай ажахын ашаа зөөхэ алта туйлахые. оролдон хэрэгтэ манай коллекгэрһэн эршэтэ социалис н бүхэнэй даалгагдаһан хи үүсхэлтэйгээр, зохёодалга туһална.

оллектив, хүдэлмэришэн лай болон политическэ эй бадаралга һүүлэй үедэ эр харагдана. Түрэл Комнгаа Центральна Комите (1982 он), июниин (1983 дэй түүхэтэ шиидхэбэриашан зоригжоһон манай түмэр замшан бүхэн шангадхан. хүн бүхэнэй дээшэлүүлхын. лам саариин шанар һайжаруулбүгэдэ арадай тэмсэлдэ шанга тэмсэлэй долгин үнэтэ үүсхэлнүүд мүнлгануд туйлагдана. Коммусомолшууд. ажалай түдэр бүтээсэтэ ажалай үльгаруулан хүдэлнэ.

отделениимнай түмэр замажахын ашаа, пассажирхэ долоон һарын гүрэнэй үүргэһэн тухайгаа, хараалһан болзорһоо дүрбэн хоногоор уридлан мэдээсээ һэн.

Шэнэ социалис общественэй мүндэлэн түрэһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ үг залгамжалһан революционно, коммунис үндэр мэдэрэлтэй, ажалша бэрхэ коллективэйнгээ энэ амжалтада багашье һаа, өөрынгөө хубитые оруулжа ябаһандаа урмашадагби.

1951 онһоо хойшо түмэр харгы дээрэ хүдэлнэб. Долоон класс дүүргэһэн, гүлмэрхэн хүдөөгэй хүбүүхэн ерээ һэм. «Түмэр ехэ зам дээгүүр түерхэ шэмээ дуулдана»...—гээд бишыхан ябахалаа сээжэлдэжэ дурлаһан Бавасан Абидуевай шүлэг эдир минии зүрхые энэ ажалтай холбоо гү, али юрэл хуби заяамни тиимэ байгаа гү. Тиихэдэл шэлэһэн мэргэжэлээ би нэгэтэшье орхёогүйб. Хара тоһон, мазут болоцонхой хубсаһатайшье һаа, сэбэр һайхан сэдьхэлтэй, сэхэ арюун бодол, мэдэрэлтэй хүнүүд эндэ хүдэлдэг гэжэ этигэнхэйб. Тэдэнэйл туһаламжаар, һургаалаар мэргэжэлээ гүйсэд шудалжа, алдар суута хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ һууринья олооб.

1956 онһоо Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна деподо хүдэлнэб. Долоон жэл шахуу машинистын туһалагшаар ажаллаа һэм, удаань тепловозой машинистаар хүдэлөөб. 1970 онһоо, һүүлэй арбан гурбан жэл соо электровоз жолоодоноб.

Энэ мэргэжэлдээ яһала дүршэжэ, ажалаа һайн мэдэхэ болоогдоо гээшэ ха. 1977 оной сентябрьда электровозой 1-дэхи классай машинистын нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэйб.

Теэд мүнөө үедэ манай обществодо өөрынгөө дүй дүршэлдэ, шадабари мэргэжэлдээ найдаад, урдахи «борохон мүрөө» хараад ябажа болохо аал? Шадаһан, мэдэһэнээ залуушуулда дамжуулха, тэдэниие ажалдааньшье, ажабайдалданьшье һургаха гэээшэ бидэнэй, ветерануудай, нангин уялга ха юм. Бишье деподоо һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведэй гэшүүн болонхойб.

Хэдышье амжалтатай, урагшаатай һаа, ажал гэээшэ хүнэй ажабайдалые бүлтыень эзэлхэ бэшэ, юрэнхыдөө тэрэнэй нэгэ хубинь болодог гэээшэ бээзэ. Зоной дунда хүдэлдэг, коллектив соо ажаһуудаг һэн хадаа тэрэнэйнгээ хэрэгээр һонирхохо, тэдэнэй түлөө оролдохо хэрэгтэй бшуу. Бишье тиигэжэ шадалаараа оролдодог гэшэб. Колонныгоо профгрупоргоор һунгагданхайб. Суг хамта хүдэлдэг нүхэдэймни энэ этигэл найдабари намайе урмашуулдаг, зоригжуулдаг юм. Мүн поезднуудай замай аюулгүйе сахиха ниитын инспекторэй уялгатайб.

Коллективэйнгээ амжалта тухай дурдаа һэм. Тэрэ хэрэгтэ минии оруулһан хубита тухай хэлэбэл, поезднуудые жолоодон, арадай ажахын ашаа зөөхэ хахад жэлэймни түсэб сүм дүүргэгдэнхэй. Энэ хугасаа соо 15 мянга гаран киловатт-час электрын элшэ хүсэнэй алмалта туйлааб. Саашадаашье ажалайнгаа энэ эршые алдангүй хүдэлхэ зорилготойб.

Гуша гаран жэлдэ түмэр харгыда хүдэлжэ ябаһыемни гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэнхэй. 1977 ондо Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаа һэм. 1979 оной дүнгөөр «Социалис мүрысөөндэ илагша». гэһэн тэмдэгтэ хүртөөб. Мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхайб. Эдэ шагнал хайранууд намайе үшөө ехэ амжалтада уряална, улам һайнаар ажаллахыемни уялгална гэээшэл.

А. ЖАМЬЯНОВ,
Улаан-Үдын локомотивна депогой электровозой машинист.

ШАГНАЛ

Түмэр замай транспортые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой машинист-инструктор **Березкин** Анатолий Павловичта, Зүүн Сибириин түмэр харгын Гусиноозерско дистанциин бригадир **Дамбаев** Николай Сынгаевичта **Буряадай АССР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Үйлэдбэриин технологиие нарижуулан һайжаруулха, ажалай түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой цехэй начальник **Коренев** Александр Степановичта **«Буряадай АССР-эй габьяата инженер»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Түмэр замшадай үдэртэй дашарамдуулан, Зүүн-Сибириин түмэр харгын Гусиноозерскын локомотивна депогой слесарь **Арьяев** Степан Бадмаевич, Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой электроцехэй мастер **Григорьев** Владимир Иванович, Зүүн Сибириин түмэр харгын Улаан-Үдын дистанциин бригадир **Колесников** Анатолий Васильевич, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын шэрэм шудхалгын цехэй начальнигай орлогшо **Мантыков** Маркел Манчутович Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнагдаба.

* * *

Машина бүтээлгые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой ахамад технологой орлогшо **Леонов** Николай Захаровичта, «Электромашина» заводой таһагай начальник **Непогодин** Петр Дмитриевичтэ **Буряадай АССР-эй габьяата машина бүтээгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Финансово-экономическа хүдэлмэридэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой финансова таһагай начальник **Гапоненко** Валентин Трофимовичта, Улаан-Үдын авиационно заводой ахамад экономист **Дунаев** Дмитрий Павловичта **Буряадай АССР-эй габьяата экономист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

...-эй ЦК-гай ...ТБЮРОДО

Генеральна секретарь, СССР-эй езидиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андомпартиин ЦК-гай Генеральна секантаа хэһэн хөөрэлдөөнэй дүнгүүдые олитбюро ээлжээтэ заседани дээрээ шааба. КПСС-эй ба Вьетнамай Ком-, СССР-эй ба СРВ-гэй хоорондохи ы талын харилсаанууд хоёр ороной һан хани барисаан ба харилсаа орой үндэһөөр амжалтатайгаар хүглтайгаар тэмдэглэгдээ.

городской, окружной, областной ба организацинуудта тоосоо ба һунгалта уудал ЦК-гай Политбюро хаража тогтоол баталан абаба.

удай үе-үе болоод тоосолгые хараалай ёһоор 1983 оной һүүлдэ— 1984 һунгалтын суглаанууд болон конфеэхөөр хараалагдаба. Энэ шухала по амжалтатайгаар үнгэргэлгэ партийшадань бэхижүүлхэ, парти доторой лгые хангаха, эмхидхэлэй ба үзэл хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие, орон доомическа байдалые партиин зүгһөө органуудые нарижуулан һайжаруулын ажабайдалда КПСС-эй хүтэлбэрилгые хангаха ёһотой юм.

съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн, ноба июниин (1983 он) Пленумүүдэй бэелүүлхэ талаар партийна организай хүтэлбэрилхы органуудай ажал һунгалтын партийна суглаанууд болон гол анхаралда байха зэргэтэй.

гын кампаниин үедэ промышленностьлгада, хүдөө ажахыда, бусад һалбалектив бүхэндэ, районда, городто, автоласть, хизаар, автономито республикэ элмэриин дүнгүүдые гүнзэгыгөөр ба шэнжэлхэ, ерээдүйн зорилгонуудые адай ажахыда экономическа гол дүнушарые тогтонижоруулха хэрэгтэй ай Политбюрогой тогтоол дотор онсоной экономическа ба социальна хүгй түсэбые заатагүй дүүргэлтые ханэнүүдые зохёон хараалалгада онсо анзэргэтэй.

еглэгдэхэ белогоор баян ба тэжээлэй е үйлэдбэрилхэ промышленностиие э тухай асуудал ЦК-гай Политбюро 1990 он болотор хугасаада эрхим ахын тула шухала хэрэгтэй микробиопродукци үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ хэмжээнүүд КПСС-эй ЦК-гай ба үүдэй Соведэй баталан абаһан тогагдаа. Тогтоол дотор хараалагдаһан е шиидхэлгэ шэмэтэй белок ба бусад тэжээлээр мал ажалые хангалгые руулха, мал ажалай продуктнуудые элүүлхэ талаар СССР-эй Эдеэ хоодаабаринуудые дүүргэхэ арга олгохо бово ургамалнуудые үйлэдбэрилгые биологическа, эдеэ хоолой, загаһанай, л тэжээлэй, химическэ ба промышленаринуудта белогтой ба тэжээлэй бусад дэбэрилгые ехэдхэхэ нөөсэнүүдые бүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гээд нуудай Компартинуудай Центральна министрнүүдэй Соведүүдтэ, министерстганууд, партийна, совет органуудленна нэгэдэлнүүдтэ даалгагдаа. Биожээлэй белок абахада хэрэгтэй түүхэй хэ талаар научна ба туршалгын хүдэлпрограмма бэелүүлхэ, энэ хүдэлмэриин ленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хараалагдаа.

а автотранспортын хэрэгсэлнүүдые рые дээшэлүүлхэ, ашаа зөөхэ тогтоог эбдэлгэтэй тэмсэл шангадхаха, тумэтериалнуудай алмалта хангаха түстрнүүдэй Соведэй зохёон хараалһан олитбюро хаража үзөө. Ашаа зөөлгые руулха, мүн ниитын хэрэглэмжын авэшэлэн министерство болон албан транспортын хүдэлмэриин бусад асууой хэмжээнүүд хараалагдаа.

рные дайлан доботлһон үдэрэй 30 жэрадай, һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаһан Политбюрогой гэшүүндэ кандидат нүенцев түрүүтэй совет партийно-гүрэнэй е КПСС-эй ЦК-гай Политбюро шагя ябуулгые һайшаагаа. Кубын Республикэнуудай, бүхы ажалшадай социализм оролдолгонуудые КПСС-эй ба Совет һаналтайгаар дэмжэдэг байһые элирхэй-

мэнтын бүлэгэй уряалаар Советскэ Сон Индиин Национальна конгресс (И) на секретарь Раджива Гандитай Совет л ябуулагшадай үнгэргэһэн хөөрэлдөөолитбюро һайшааба. Хоёр ороной хоон эб найрамдал, хани барисаан ба харилдоговорто батадхагдаһан гол ёһонуудай нин харилсаа холбоон залан шууд хүгдэглэгдээ.

ай Политбюрогой заседани дээрэ уласСР-эй дотоодын байдалай бусад зарим жа үзэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай ИЮНИИН (1983 он) ПЛЕНУМЭЙ

ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ— ОНСО АНХАРАЛ

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй, мүн партиин обкомой XII пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, «Үзэл сурталай, нииитэ-политическэ хүдэлмэрине саашадань наринжуулха талаар районой партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал КПСС-эй Хориин райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. В. Бахаев элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Хүрбын совхозой парткомой секретарь Д. Д. Табданов, «Георгиевский» совхозой директор П. Я. Захаров, Хандагайн леспромхозой парткомой секретарь М. Н. Пестеров, районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ, захиргаанай органуудай парторганизациин секретарь А. П. Усов, райсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Б. С. Шойнжонов, «Шэнэ Үдэ» газетын редактор Б-Д. Б. Манзаев, райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша Д. Л. Нимаев гэгшэд хабаадаа.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол абаба.

* * *

Партиин үмэнэхи гол шухала зорилго хадаа ажалда үнэн сэдьхэлһээ хандадаг байхаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, нииитын аша туһын түлөө ажалша хүн бүхэндэ һайнаар хүдэлхэ тодо һонор мэдэрэл түрүүлхэ, ажахын, ажал ябуулгын, хүмүүжүүлхы үүргын үрэ дүнгэй түлөө хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, али бүхы шатануудта ажалай эмхидхэл һайжаруулха, журам бэхижүүлхэ хэрэг болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй һүүлээр партийна, гүрэнэй, ажалай журам бэхижүүлхэ, түсэбэй дүүргэлтын түлөө кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ талаар абтаһан хэмжээнүүд болбол районой промышленна предприятинуудта, ажахынуудта арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түрүүшын хахадай түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ арга олгоо, — гээд элидхэлшэ тодорхойлоо.

Гэхэтэй хамта Анаагай, «Георгиевский» совхозууд гүрэндэ мяха тушааха, Хасууртайн совхоз — һү худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Имагтал эмхидхэлэй, нииитэ-политическэ хүдэлмэриин ажахын хэмжээ ябуулгануудтай холбоогүйгөөр ябуулагдадаг, кадрнуудта бодото эрилтэ табигдадаггүй, хиналтын һула байһан дээрэһээ нимэ дутагдал ушараа гэжэ тэрэ тобшолбо.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, элидхэлшэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин арга дүршэлые наринжуулан һайжаруулха, ажалай журам бэхижүүлхэ асуудалнуудта анхаралаа тусгаар хандуулһан байна. Зохёохы шэнжэтэй байдал, коллектив доторхи арюун сэбэр агаар, хүн бүхэнэй ажалай болон нииитын эдэбхиин хүгжэлтэ хадаа гол түлэб директор, начальник болон ажахын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй ажал ябуулгаһаа, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриһөө эшэ үндэһэтэй бшуу.

Энээнээ батадхан, элидхэлшэ өөһэдынгөө коллективэй байдал тушаа, гэшүүн бүхэнэй хүмүүжэл тушаа анхаралаа ходо табижа ябадаг, хүтэлбэрилхы кадрнуудай нэрые дурдаа. Тэдэнэй тоодо Үдын совхозой директор Ц. Ж. Ширапдоржиев, Дээдэ-Тайлсын совхозой директор П. О. Никитин, Хүрбын леспромхозой директор Н. Н. Герасименко, «Бурятсельхозмонтажкомплектын» 4-дэхи ПМК-гэй начальник Н. И. Куприянов, Хориин мехлесхозой директор З. Л. Карнакова болон бусад оролсоно.

Габшье ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэдэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гүнзэгы удха, шанарые тоодоггүй, үзэл сурталай, нииитэ-политическэ хүдэлмэридэ хабаадалсадаггүй байһые онсолон тэмдэглээ. Тиимэл ударидагшадтай газарта ажалай журам һула байдаг, нииитын гурим ёһотоор сахигдадаггүй, архидалга дэлгэрдэг. Эдэ мэтын нииитын ажабайдалда тон зохихогүй ушар ябадал коллективэй үйлэдбэриин хэрэгые урагшагүйдүүлнэ.

Политическэ болон экономическа һуралсалай, коммунис ажалай һургуулинуудай байдал, социалис мүрысөөнэй, нииитэ-политическэ хүдэлмэриин эмхидхэл тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгы тогтоһон, тодорхой шэнжэлгэ хэһэн байха юм. Һуралсалай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые согсолон харуулха зуураа, шэнэ жэлые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаха, эмхитэйгээр үнгэргэхэ асуудалнуудта, илангаяа тэндэ һураха хүнүүдые зүбөөр тодорхойлхо, пропагандистнарые шэлэн томилхо, һургаха хэрэгтэ анхаралаа мүнөөнһөө хандуулха шухала байһые онсолоо.

Саашань физкультура болон спорт дэлгэрүүлгын удха шанар тухай, тэдэнэй залуу үетэнине хүмүүжүүлхы ехэ үүргэтэй байһан тухай тогтоо. Энэ шухала хэрэгтэ дутагдалнууд яһала бии. Физкультура ба спорт бүгэдэ нииитын хэрэг болоно шаданагүй. Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой пленум дээрэ шүүмжэлхы ажаглалта хэгдэһэн байгаа. Ушар нимэһээ зохихо тобшолол хэхэ уялгатайбди гэжэ тэмдэглээ.

Удаань һурагшадай хүмүүжэл болон болбосорол тушаа, тэдэнине ажалда дуратайгаар һургаха талаар районой һургуулинуудта ямар хүдэлмэриин ябуулагдажа байһые, һургуули үйлэдбэри хоёрой хоорондын харилсаае улам хүгжөөхэ шухала байһые тодорхойлбо.

— Эмхидхэлэй, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине, партийна органуудай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хиналха хэрэг һайжаруулха талаар совхозой партийна организациин үмэнэ харюусалгатай зорилго табигдаад байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй дүүргэхэ хэрэгые бидэ һолихо ёһогүйбди, эбтэй, зохёохы шэнжэтэй, холын хараатай хүдэлмэриин түлөө оролдохо уялгатайбди, — гэжэ Хүрбын совхозой парткомой секретарь Д. Д. Табданов хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудые ажалша зондо тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байһаар. 217 политинформатор, 52 агитатор. «Знание» бүлгэмэй 15 лектор нииитынгээ ажал ябуулгада ехэ харюусалгатайгаар хандана. Ойлгууламжын хүдэлмэри хадаа ажахын үйлэдбэриин хэрэгтэй нягта холбоотойгоор эмхидхэгдэнэ. Тэрэнэй аша туһаар совхозой ажахын ябажа байгаа зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Хэды тиигэбэшье совхозой парткомой, цеховэ партийна организацинуудай бюро хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ажалай болон нииитын эдэбхиине улам дээшэлүүлхэ зорилгоор үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэдэй арга боломжые гүйсэд дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй. Ажалай журам зарим хүнүүдэй зүгһөө эбдэгдэнэ, даалгагдаһан уялгата хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандаха ушарнууд үзэгдэнэ гэбэ.

Совхозой ажалша коллектив бүхэндэ ябуулагдадаг үзэл сурталай, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрине эрид һайжаруулхын тула эмхидхэлэй ехэ хэмжээ абаха шухала байһан тухай «Георгиевский» совхозой директор П. Я. Захаров хэлээ. Ажахын парткомой, профкомой ба ВЛКСМ-эй комитедэй энэ талаар ябуулжа байһан хүдэлмэринь мүнөө үе сагай эрилтэдэ яашье харюусанагүй. Бидэ хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулха уялгатайбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань үгээ үргэлжэлүүлхэдээ, үгэ хэлэгшэ һургуулиин байдал тушаа горитой тогтобо. Ушарынь хадаа дунда һургуулиин типовой байшан бариха асуудал хэдэн жэлэй туршада шиидхэгдэнэгүй. Райгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай мүртэй оролдолго гаргадаггүй байһан тушаа шүүмжэлхы ажаглалта хэһэн байна.

Аман үгын политическэ агитацие һайжаруулха тухай асуудалда Хандагайн леспромхозой парткомой секретарь М. Н. Пестеров үгээ зорюулба. Хэнэйшье мэдэһээр, нимэ хүдэлмэриин хүмүүжүүлхы удха шанар ехэ. Политическэ асуудалаар хөөрэлдөөн, асуудал ба харюугай үдэшэ, зоной үмэнэ хүтэлбэрилхы тушаалтадай үгэ хэлэлгэ, митинг, тосхоной хүн зоной хамтын суглаан, социалис мүрысөөндэ шалгарагшадай хүндэлэлдэ зорюулһан уулзалга гэхэ мэтын янза бүриин хэмжээ ябуулганууд предприятиин харьяата тосхонуудта, ажалшадай коллективүүдтэ ходо эмхидхэгдэжэ байдагые хэдэн жэшээнүүдээр баримталаа.

Хүн зонине гүрэнэй хуули ёһо гүнзэгыгөөр мэдэдэг, наринаар сахидаг байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ тон шухала хэрэг. Энээн тушаа районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ А. П. Усов тогтобо. Илангаяа хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй дунда ябуулагдажа байгаа, хүдэлмэриин мүнөөнэй байдалые элирхэйлхые тэрэ хүсэһэн байна. Тиигэншьегүй аргагагүй. Энэ талаар район дотор дутагдал олон. Эдиршүүлэй дундаһаа хуули ёһондо, нииитын ажабайдалда, харша ябадал гаргаха ушарнууд үндэһөөрөө усадхагдаагүй байһаар. Милициин хүүгэдэй комнатын инспекциин, хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй хэрэгэй талаар комиссиин һулаар хүдэлдэг байһые тэрэ шүүмжэлбэ.

Хуули ёһо, нииитын гурим наринаар сахидаг, социалис зөөридэ эзэн ёһоор хандадаг байхаар хүн зонине хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитые үргэнөөр элсүүлхэ, хүдөөгэй ажалшадай, нүхэрэй сүүдэй, арадай дружинануудай дүүргэдэг ажал ябуулга эдэбхижүүлхэ асуудалда анхаралаа үргэнөөр табиха шухала.

М. САНДАНОВ,
Новосибирскын партийна дээдэ һургуулида һурагша.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

1982—1983 ОНУУДАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ РЕСПУБЛИКЫН МАЛШАДЫЕ КОМПЛЕКСНО АРГААР ХАНГАҺАН ХҮДЭЛМЭРИИН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет 1982—1983 онуудай үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексно аргаар хангаха талаар хэгдэһэн хүдэлмэри тушаа министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, райсоведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зууршалгатайгаар табигдаһан материалнуудые хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба профсоюзуудай областной соведэй Хүндэлэлэй грамота барюулгатайгаар нэгэдэхи һуурие Мухар-Шэбэрэй, хоёрдохи һуурие Хориин болон Прибайкалиин, гурбадахи һуурие Кабанскын районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ олгобо.

Малшадые комплексно аргаар хангаха талаар һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһанай түлөө Зэдын, Улаан-Үдын районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хүдэлмэри һайн гэжэ тэмдэглэгдээ. Мүн Баргажанай районой Баян-Голой сомоной, Загарайн районой Шэнэ-Бэрээнэй поселково, Хэжэнгын районой Доодо-Худанай сельскэ, Хурамхаанай районой Хурамхаанай сомоной, Хяагтын районой Зарянска сельскэ, Мухар-Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүрэй сомоной, Хойто-Байгалай районой Дээдэ-Заимска сельскэ, Сэлэнгын районой Загастайн сомоной, Хориин районой Үдын сомоной Соведүүд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

МҮНӨӨДЭР — ТҮМЭР ЗАМШАНАЙ

ШЭНХИНЭЭТЭ ЗАМАЙ ЗАЛУУР

Түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй хараалһан зорилгонуудые сүм бэелүүлжэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө эрид тэмсэлдэ жагсаһан манай Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад заншалта һайндэрөөр ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Арадай ажахын ашаа зөөхэ долоон һарын түсэб болзорһоо урид, июлиин 27-до дүүргэгдээ һэн. Түсэбһөө гадуур 61.3 тонно шулуун нүүрһэн, 2557 вагон модон ашаалагдажа ябуулагдаа. Вагон бүхэнэй сүүдхэ бүриин ашаглалга 125 процент хүрэтэр дээшэлээ, эрьесэнь 5,8 часаар түргэдхэгдөө. Тэрэнэй ашаар сүүдхэ бүридэ 1360 вагон (үсэловноор) сүлөөлэгдэжэ, нэмэлтэ ашаа зөөһэн байна.

Локомотив бүхэнэй хүдэлмэриин бүтээсэ 100,8 процентдэ хүргэгдэһэн байха юм. Тиигэжэ участогай скорость часай 6,1 километрээр, техническэ скорость часай 3.2 километрээр түргэдхэгдөө. Локомотивна бригаданuудай поезднуудые жолоодолгын үедэ 19,5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 486 тонно дизельнэ түлишэ алмаһан байна.

Пассажирнуудые зөөлгын түсэб 104,6 процент дүүргэгдээ. Эндэ илангаяа эли тодо амжалта Людмила Цыбсновна Дармаевагай ударидадаг Улаан-Үдэ станциин, Владимир Васильевич Лукачевой толгойлдог Наушки станциин вокзалнуудай коллективүүд туйлаһан байна. Тэдэ коллективүүд хэдэн олон һарын туршада түмэр замшадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ дабшана. Пассажирнуудые хангалгын, биледнүүдые худалдалгын хүдэлмэри эдэ вокзалнууд дээрэ наринаар, гуримтайгаар эмхидхэгдэнхэй. Вокзалай хүдэлмэрилэгшэд Н. С. Кузнецова, З. И. Маякова, Н. Ф. Акимова, Л. П. Дорендорф гэгшэд оролдосотой һайн ажалаараа, пассажирнуудта урин налгай хандасаараа онсо шалгардаг юм.

Москвагай түмэр замшадай түрүү дүй дүршэл халан абажа, байгша оной долоон һара соо хүндэ ашаатай 1986 поезд ябуулжа, 2579.7 мянган тонно арадай ажахын ашаа зөөһэн байнабди. Энэмнай, урдын дунда зэргын поездын хэмжээгээр бодобол, 957 нэмэлтэ поезд ябуулһантай адли болоно. Тиигэжэ электровозууд, локомотивна бригаданууд сүлөөлэгдэһэн, салин хүлһэнэй мүнгэн алмагдаһан, түмэр зам сүлөөлэгдэжэ, заһабарилгын хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

«Шанарай рейс» гэһэн 3130 поезд ябуулагдажа, вагонуудай, локомотивуудай эрьесэ түргэдхэгдөө.

Поезднуудые һайнаар жолоодохын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдын локомотивна депогой инструктор - машинистнүүд А. П. Березкин, Г. А. Синяков гэгшэдэй ударидадаг колоннонууд, Улаан-Үдын отделениин М. М. Рыбинэй толгойлдог вагонуудые шалгагшадай халаан, В. Н. Шестакова, К. И. Серебренникова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг диспетчернүүдэй халаанууд түрүүлнэ.

Львовой түмэр замшадай жэшээгээр, байгша онһо отделениимнай ашаанай 26 станциин коллективүүд предприятинууд болон организацинуудтай ашаа буулгалга, ашалгын талаар уялга-хэлсээнүүдые баталһан байна. Тэрэнэй ашаар вагонуудай ашаглалга, буулгалгын үедэ һаатаха ушар үсөөрөө. Энэ һааталгын саг долоон һара соо 213 часаар хороогдоһон байна. Тиихэдэ Тимлюйн цементын завод, Выдринэй модоной бааза, Шулуутайн леспромхоз, Посольско карьер, Улаан-Үдын шэлэй завод гэхэ мэтэ предприятинууд ашаалалга-буулгалгын хүдэлмэрине үгтэһэн сагһаа түргэнөөр бүтээдэг болон-

СУУТА УРАЛАН НАРИЖУУЛАГША

М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Ашаа зөөлгын түсэбтэ даабари 810 мянган тонно-километрээр үлүүлэгдээ, поезднуудай техническэ ябасын түсэб 106,5 процент дүүргэгдээ. Заһабарилгын хүдэлмэриин түсэб бүхы талааран дүүргэгдэбэ. Энэ хугасаа соо 9190 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 209 тонно дизельнэ түлишэ алмагдаа. Электровозуудай сүүдхэ бүриин ябаса 608 километр болохо зэргэтэй аад, 679 километртэ хүргэгдэһэн байна.

Коллективэйнгээ энэ амжалтада эндэхи электроаппаратна, электромашинна, бэлэдхэлгын цехүүдэй эрхим түрүү хүдэлмэришэд илангаяа ехэ хубитаа оруулһан байна. Тэдэнэй тоодо слесарь-дизелист Михаил Васильевич Шаталовые нэрлэлтэй. Тэрэ түмэр замай 2-дохи училищи дүүргээд, 1946 ондо деподо ерэһэн юм. Тэрэ гэһээр 37 жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо Михаил Васильевич ажалай, ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй болоо. Эгээ дээдэ разрядай мэргэжэлтэ гэжэ суурхадаг юм.

Михаил Васильевич хоёр зүү гаран магтаалай бэшэгүүдтэй, баясхалангай тэмдэгтэй. Тэрэнэйнь 75-ниинь уралан наринжуулгын түлөө үгтэнхэй. Гансахан энэ жэлэй түрүүшын хахад соо нүхэр М. В. Шаталов уралан наринжуулгын табан дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. В. Шаталов.

М. СУТУРИНАЙ фото.

АМЖАЛТА ТЭ...

Түмэр харгы хадаа оронойнмай транспортын гол шухала нэгэ зүйл болоно. Үдэр, һүнигүй ажалайнгаа вахтада жагсадаг түмэр замшадай ажалые совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэдэг. Түмэр замшадай заншалта һайндэрэй урда тээхэнэ СССР-эй Зам харилсаанай министр Н. С. Конарев ТАСС-ай корреспондентын асуудалда харюусахадаа, тус һалбариин табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ оруулжа байһан хубита тухай хөөрэһэн байна.

— Николай Семенович, танай һанагшаар, оронoй түмэр замшадай ажалай мүнөөдэрэй гол шэнжэ юун болоноб?

— Нэн түрүүн хүдэлмэриингөө онол аргые наринжуулга тухай хэлэлтэй гэжэ һананаб. Һалбаримнай бүхы гол зорилгонуудайнгаа комплексые хараада абаһан тодорхой программатай болонхой.

Энээнһээ боложо зоной журам, эдэбхи үүсхэлшье хубилаа. Түсэбтэ даабари дүүргэлгэ ажалша коллектив бүхэнэй ажабайдалай ёһо гурим болонхой. Энэл ха юм — КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй табиһан гол зорилго. Элдэб зарим шалтагаануудые урдаа баряад, түсэб дүүргэлтые һаатуулха ушар эрид шүүмжэлэгдэнэ. Тиин хэдэн мянган түмэр замшадай ажал хэрэгтээ нягта наринаар хандаһанай аша үрэ эли тодо харагдана. Пассажирнуудые болон арадай ажахын ашаа зөөхэ долоон һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэлээ. Түсэбһөө гадуур 25 миллион гаран тонно ашаан зөөгдэһэн байна. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ холо үлүү.

Гэхэтэй хамта энэ манай түрүүшын алхамууд гээд тоолохо байнабди. Һалбариингаа хүдэлмэрине саг үргэлжэ гүнзэгыгөөр анхаран шалгаһанай ашаар манай хүдэлмэришэд дутуу дундануудаа усадхажа шадаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй үлэгшэ хоёр хахад жэл соо бидэ анхан хараалһан түсэбөө бэелүүлжэ, амжалтын харгыда гараха түсэбтэйбди.

— Энэ зорилгоёо бэелүүлхэдэтнай ямар нөөсэ арга боломжонууд хэрэглэгдэхэ байнаб?

— Хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлжэ, журам шангадхахын хажуугаар бидэ ашаа зөөлгын технологи наринжуулха, һалбариингаа материальна баазые бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал табинабди. Мүн ажалша коллективүүдэй социальна хүгжэлтын түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэдээ, һалбариимнай хүгжэлтэдэ ниилээд түлхисэ үгэхэ. Тиихэдэ эрдэм техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй ашаар ажалай бүтээсэ, ашаг үрэ ниилээд дээшэлхэ байна.

Һалбариимнай мэргэжэлтэд эдэ бүхы хэмжээнүүдые наринаар хараалагдахай, тодорхойгоор тоолонхой. Тиимэһээ бүхы арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ аргатайбди.

Жэшээлбэл, поезднуудай дунда зэргын шэгнүүрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй байна. Мүнөө олохон харгыда шулуун нүүрһэ, нефтиин продукт болон бусад арадай ажахын ашаа тээһэн арба мянгаад тонной составууд ябуулагдадаг болонхой. Энээниие хэрэглэмээр дүй дүршэлшье, техникэшье бидэндэ бии. Харгы бүхэндэ нимэ поезднуудые ябуулдаг болобол, оронойнмай түмэр замай хүдэлмэри эрид һайжарха.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ТЭ...

ХОЁР ОНДОО ХАНДА...

Капиталис оронуудта экономическа хеморөө зүршэлдөөн үргэлжэлһөөр, юумэнэй үнэ сэн ургана, хүдэлмэригүйшүүл олошорно. Тиигэбэшье буржуазна номнолшод бодото баримтануудые хазагайруулан, социалис оронуудта зүрюу харша үзэл бодол номноно. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэригүйшүүлэй асуудалые хайшан гэжэ харуулнаб?

Зарим нэгэ баруунай хөөрөөнүүдые дуулахада, энэ асуудалые мүртэй юумэн бэшэ хэбэртэйгээр хэлэдэг. Жэшээлхэдэ, Гамбургдахи хүнүүдэй сүлөө сагые шэнжэлдэг институдай баримтын ёһоор, ФРГ-гэй «баялигуудай хэм хэмжээн» соохи хүдэлмэригүйдэлгэ ниилээд олон зоной аша туһа болоно гээшэ гэнэ. Юундэб гэхэдэ, хүдэлмэригүйшүүл материальна талаар дүүрэн хангагданхай — тэдэнэр тэдхэмжэ абана, тиимэһээ сүлөөтэй саг соогоо өөрынгөө дуратай юумээр һамаарижа, сэдьхэлээ ханана ха юм гэнэ. Байдалаа үшөө һонирхолтой болгохын түлөө хилын саагуур ябахада болохо гэжэ «Немец долгин» гэжэ радиостанци һануулна.

Баруунай оронууд хүдэлмэригүйшүүлэй материальна талаар хангагдалга тухай асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг. Тэрэнэй түлөө тиимэшье орёо бэшэ ябуулганууудые хэдэг. Совет түхэриг америкын доллароор, англиин фунтаар, францийн франкаар ба баруун германиин маркаар андалдалгын хэм хэмжээе абаад лэ, сасуулжа үзэдэг. Жэшээлхэдэ, США-гай хүдэлмэригүйшүүлэй тэдхэмжэ дунда зэргээр һарадаа 150—300 доллар байгаа һаань, нимэ сасуулбариин ашаар манай мүнгөөр 110—220 түхэриг болоно.

Нимэ аргаар тоолон гаргахада, СССР-тэ һара соогоо дунда зэргээр ажалай түлөөһэн 177.3 түхэриг юм гэжэ һануулдаг байна. Бодото дээрэнь тоолохо болоо һаа, юумэ тад ондоогоор гараха байха. СССР-эй болон капиталис оронуудай арад зоной ажана байдалые валютын хэм хэмжээнүүдые сасуулаад гаргадаг бэшэ ха юм. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй үндэһэ һууридань эд бараанай болон хангалтын уласхоорондын үнэ сэн бии. Дотоодын сэн уласхоорондын, үгышье һаа, ондоо социальна экономическа гуримтай оронуудай үнэ сэнтэй тааралдадаггүй ха юм.

Совет эрхэтэдэй салин дээрэ нииитын хэрэглэмжын фондһоо ниилээд ехэ нэмэри абадаг байһан ушарые тэдэнэр «мартажархидаг». 1982 ондо нимэ нэмэлтэ бүхыдөө 128 миллиард түхэриг боложо, 1981 онойхиһоо 5.8 процентээр ехэ болоо. Эдэ мэтын түлбэри болон хүнгэлэлтэнүүдые хараада абабал, хүдэлмэришэн ба алба хаагшадай һарын салин дундаа зэргээр 246 түхэриг хүрэтэр ургаа. Ехэ нэмэри гээшэ ааб даа. Тиин тэрэнэй удхань совет хүн бүхэндэ мүнгэнэй тооһоо жэшээгүй холо дээрэ юм бэзэ.

«Үргэн хэрэглэмжын эд бараануудта олон ондоо дотоодой үнэ сэнтэй оронуудай арад зоной мүнгэн олзые андалдаанай валютын хэм хэмжээнтэй сасуулха болоо һаа, ехэхэн алдуутай байха, үгышье һаа огто удхагүй болохо. Энэмнай бодото олзо ба ажабайдалай хэм хэмжээн тушаа худал хуурмаг болол түрүүлжэ, экономико юуншье ойлгологгүйшүүлэй, үгышье һаа, худал хуурмаг хүнүүдэй ябуулга мүн болоно» гэжэ Англиин «Экономист» гэдэг мэдээжэ журнал бэшэһэн байха юм.

Бодожо үзэхэдэ, гүнзэгы удхатай тайлбари хэш. Жэшээлхэдэ, манай оронoй ба Холбоото Штадуудай гэр байрын түлбэри сасуулжа үзэе. Тэрэ совет хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай салингай 3—5 процент байгаа һаань, американ ажалшадай салингай дүрбэнэй нэгэ хубиһаа бага бэшэ болодог. Согсолон хэлэбэл, нимэ байна: Советскэ Союзда эрхэтэн бүхэнэй байраар хангагдаха эрхыень хэлбэришэгүйгөөр сахижа, тэрэнэй гуримые саашадань улам һайжаруулна; Америкын Холбоото Штадуудта гэр байрын түлбэриин улам ургаха тума айхабтар олон эзэдгүй байрануудай байбашье, 5 миллион хүн байрагүй юм.

Бусад ондоо асуудалаар нимэрхүү сасуулбари ниилээд олон байбашье. Совет Союзда эсэргүү Баруунай номнол соонь юундэб даа эдэ бүгэдэ олдодоггүй. Жэшээнь, совет һурагшадай дунда эрдэм һургуулитай болохо арга болон тэдэнэй түрэлхидэй материальна хангалтын хоорондо ямар барисаатай байнаб? Манайда болбосоролой аттестат абалга гансал эохэ бэшэ. харин залуу хүн бүхэнэй нангин уялга мүн. США-да һуралсалай түлөөһэгүйшье һаань. 5 миллион хүүхэд оройдоошье һургуулида ябадаггүй. 3 миллиониинь табан жэл шахуу һурадаг байна.

США-да гэр байрагүйшүүлынь, эрдэм һургуулигүйшүүлынь хэд бэ? Эдэмнай дэлхэй дээрэхи эгээл баян оронoй 15 миллион хүдэлмэригүйшүүл ба тэдэнэй үхибүүд лэ юм ааб даа. Америкын хүдэлмэригүйшүүлые медицинээр хангалга хангалтагүй муу юм. Америкын профсоюзуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, бүхы хүдэлмэригүйшүүлэй хахадынь «баалалтаар амаралтада» гарадаг гэхэ гү, үгышье һаа, һарын турша соо медицинскэ хангалта абаха тэдхэмжээ гээжэрхидэг байна. «Та ажалгүй болобо гүт? Тиигэбэл бү үбдэгты», — гэжэ Америкын профсоюзуудай газетэнүүд зүбшэл үгэдэг.

— Аргалуулха гээшэ баян бардам байдал шахуу болодог». «Тиимэ байдал», «Медикэр» гэдэг программаар тэдхэмжэ абадаг 29 миллион үгытэйшүүлдэ тудадаг. Совет бодото байдалтай сасуулалга эндэ үлүү ха юм.

«Рейганомикын» эзэрхэжэ байһан орондо ондоо ямар юумэн байхаб даа. 1981 оной һүүл багта бэелүүлэгдэһэн социальна хэрэгэй гаргашые бага болголго 250-яад социальна программада хабаатай байбал, тусхайлан хэлэбэл, ажалгүй болоходонь үгтэдэг тэдхэмжэ бага болгогдон, тэрэниие абаха дүрим бүри орёо хүшэр болгогдоо. 1973 — 75 онуудта хүдэлмэригүйшүүлэй 75 процентынь нимэ тэдхэмжэ абадаг байһан һаа, мүнөө оройдоол 40 процентынь абадаг болонхой.

Удаадахи гурбан жэлэй турша соо Рейганэй захиргаан социальна гаргашые үшөө 13,3 миллиард доллароор бага болгохо һанаатай. Бодомжын ёһоор, социальна тэдхэмжын гүрэнэй гаргашые, медицинын туһаламжада болон гүрэнэй алба хаагшадай пенсиин фондые табан жэл соо гурбанай нэгэ хубяар бага болгохые түсэблэнэ. Ингэжэ «алмагдаһан» мүнгэн зөөри Пентагоной бюджедтэ оруулагдаха һанаатай. Ажалшадай, нэн түрүүн хүдэлмэригүйшүүлэй байдалые хүндэ хүшэр болгодог социальна ... гохо ябуу... ФРГ, Бе... Янон ба ... бүхы кап... ушарна ... хэлэй тоо... жэнги ка... социальна ... дээрээ до... хэ гү, али ... хэ финан... миллиард ... гогдохо.

Хүдэлм... хабтар ... һаа ниилээ... гэһэн бар... дэй бата... гаарише ... руу һур... гадна, хоё... гуримда ... дай байда... юумые бо... жолдог ... гууд ... тобшолол... тобшолол...

«Баруун... зоной ... ажалгүй б... Зүүн Ев... ажана ба... политигууд... радаг бай... уран зохё... сон тэмдэ... нууд ходо... хабди гэжэ... рэн эрхэтэ... баруунай ... Орон дото... газар бии... гүй болбо... нуудай ... соогоо аж... һанаа ойлго... но».

...С-ЭЙ ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ БОЛОН ВЦСПС-тэ

мэриин гол үрэ дүнгүүдэй түлөө болон социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр абаха шагнал-hэаhь хаhаха, захиргаанай гү, али хууляар тогтоогдоhон бусад харюусалгада хабаадуулха ушартай.

Хүдэлмэриин даалгагдадаг участогта ажалай hайн журам хангажа шадахагүй хүтэлбэрилэгшые даahан тушаалдаа тэрэ харюусанагүй гэжэ сэгнэгдэхэ ёhотой.

Ажалай социалис журам хүмүүжүүлхэ ба бэхижүүлхэ хүдэлмэридэ ажалша коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлгэ, тэдээндэ олгогдоhон эрхэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэлгэ шухалын шухала шэглэл гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС тоолоно. Имагтал ажалша коллектив соо социалис общественын ажалша хүн бүридэн хүмүүжэнэ, болбосорон хатуужана. Бүхы коллективэйшье, ажалшан бүхэнэйшье зохёохы хүсэ шадалаа болон ажалай эдэбхи үүсхэлээ харуулха таарамжатай зохид эрхэ байдал зохёожо үгэдэг үйлэдбэриин бригадануудта ажалай хамтын арга түхэлнүүдые хүгжөөлгэ мүнөөнэй эрхэ байдалда онсо шухала удха шанартай болоно.

Ажалай журамай бодото байдалай асуудалнууд болон тэрэниие бэхижүүлхэ хэмжээнүүд, ажалдаа гарахагүй болон журам бусадаар хазагайруулха ушарнууд тэдээндэ ниитын зохихо нүлөө үзүүлхын тула ажалша коллективүүдэй зүбшэн хэлсэлгэдэ, бригаданууд, участогууд, фермэнүүд болон цехүүдэй суглаанууд дээрэ саг үргэлжэ табигдаха. Хүсэндөө байhан хуулинуудтай зохилдуулан, тиимэ хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха тушаа асуудалнууд захиргаанай урда табигдаха ёhотой.

Ажалай журам хангалгада Ажалша коллективүүд тухай СССР-эй Хууляар хараалагдаhан эрхэ түлөөлэлгые тэдэнэй дүүргэхын тула хэрэгтэй эрхэ байдал СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна болон автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуud, партийна болон профсоюзуудай комитедүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд ажалша коллективүүдтэ байгуулха ёhотой.

Хүдэлмэриин сагта али болохо суглаанууд, следууд болон семинарнуудые, спортын мүрысөөнүүдые, уран hайханай бүлгэмэй хэшээлнүүдые үнгэргэхын, туристическэ аяншалгануудые эмхидхэхын тула хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые үндэhэ баримтагүйгөөр hамшааха ябадал оготолон болохогүй гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нүүд, партиин крайкомууд, обкомууд, горкомууд болон райкомууд, союзна болон автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд, министерствэнүүд ба албан зургаанууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, хүсэндөө байhан Хуулинуудтай зохилдуулан, эдэ асуудалнуудта эрид шанга гүрим тогтоохо уялгатай.

Оролдосотой бэрхээр, жэшээтэ hайнаар хүдэлжэ байhан ажалай ветерануудые моральна талаарнь урмашуулгые hайжаруулхын тула, тэдэнэй пенсидэ гарахадань бэшэ, харин олон жэлдэ нэгэ газарта хүдэлhэнэй түлөө пенси тогтоолгодо хэрэгтэй ажалай стажтай болоходонь гү, али наhанайнгаа пенсиин болзор хүсэхэдэнь, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые «Ажалай ветеран» гэhэн медаляар шагнаха гүрим тогтоохо хэрэгтэй гээд мэдэрэгдээ.

Ажалай журам бэхижүүлхэ, кадрнуудай ажалда оролго гаралгые хороохо, ажалай саг хэрэглэлгые hайжаруулха, ажалай эмхидхэл нарижуулан hайжаруулха ба үйлэдбэри дээрэ ёhотой гүрим тогтоохо талаар ябуулагдадаг эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саг үргэлжэ харуулжа, ажалша коллективүүдэй түрүү hайн дүй дүршэлые үргэнөөр тайлбарилан дэлгэрүүлхыень газетэ болон журналнуудай редакцинуудта, СССР-эй Госкомиздадта, СССР-эй Гостелерадиодо, СССР-эй Госкинодо дурадхагдаа.

Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, совет болон ажахын органууд, предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай ажалша коллективүүд ажалай социалис журам бэхижүүлхын тула хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ, тэрэнэй үндэhөөр ороной экономикые саашадань хүгжөөлгэ түйлаха байха гээд батаар этигэжэ байhанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС элирхэйлнэ.

Ажалшадай дурадхалнуудые хараада абажа, ажалай журамые саашадань бэхижүүлхэ ба кадрнуудай ажалда оролго гаралгые хороохо зорилготойгоор СССР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС **«Ажалай журамые бэхижүүлхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаба.**

Түсэбүүдэй тэнсүүритэй hайнаар табигдалгые, материально-техническэ хангалгые hайжаруулхыень, ажалша коллективүүдэй паатализгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхын тула экономическа ба эмхидхэлэй бусад эрхэ байдал хангахыень, түсэбтэ даабаринууд болон уялгануудые дүүргэхын түлөө тэдэнэй үүсхэл эдэбхи, харюусалга дээшэлүүлхыень СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госснабта, СССР-эй министерствэнүүд ба албан зургаанудта, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Мүнөө үедэ аппарадай ажал ябуулгын эотэй этэй, тодо нарин, бүтэмжэтэй hайн байхын, тэдэнэртэ даалгагдаhан уялгануудые бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй наринаар дүүргэхын түлөө, hалбаринуудай хүдэлмэриин хэмжээе, мэдэлдэнь байдаг нэгэдэлнүүдтэ, предприятинуудта, эмхинүүдтэ түсэблэлгын, ажалай ба үйлэдбэриин жаяг журамые али бүхы талаарнь дээшэлүүлхын түлөө министрнүүдэй, албан зургаануудай ба ударидалгын бусад органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ, харюусалга нилээд үргэн дээшэлнэ гээд тэмдэглэгдэнэ.

СССР-эй министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна ба автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, организацинуудай ба эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай организацинууд ажалай ба үйлэдбэриин журамай ямар байhые шүүмжэлхы ёhоор хаража үзэхэ, тэрэниие бэхижүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха, ажалай эмхидхэлэй болон урмашуулгын түрүү онол аргануудые, бригадын ажахын тоосоое, эсэсэй үрэ дүнгүүдээр ба хүн бүхэнэй ажалдаа ямараар хандаhанай хэмжээгээр түлэгдэдэг түлбэриие эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхэ ёhотой.

Адляар хүдэлhэнэйнь түлөө адли түлөэри түлэхэ ёhо гүримые наринаар бэелүүлхэ, бусад предприятинуудhаа хүдэлмэрилэгшэдые татажа абаха зорилготойгоор ямаршье үндэлэ баримтагүйгөөр дээшэлүүлэгдэhэн хэмжээнэй материальна урмашуулга хэхэгүй. Ажалша коллективүүдэй hанал бодолые хараада абажа, таарамжатай, боломжотой газарта салин хүлhыень авансгүйгөөр нэгэн доро түлэхэ гүримые үргэнөөр хэрэглэхэ.

Салин хүлhыень түлэнгүйгөөр хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта богони болзорой амаралта олголгын хойноhоо хиналта шангадхаха. Үйлэдбэриин эрхэ байдал болон арга боломжонуудые хараада абажа, саашадаа ажалшадай энэ амаралтаяа тэхэрюулэн хүдэлхэ тухай хоёр талаhаа үгэеэ ойлголсохыень тогтоохо.

Ажалшадые соёлой-ажаhуудалай талаарнь хангалгые, ажалыень хамгаалха, ажал дээрэ усалталгаhаа hэргылхэ хэрэгые саг үргэлжэ hайжаруулха, гар, бага мэргэжэл шадабари эридэг ба хүшэр хүндэ ажалые али болохоор хороохо.

Үйлэдбэри дээрэ ажалшадай hуудал байдалые хангалгые hайнаар эмхидхэлгые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тушаан ёбалгын комплексно пунктнуудые, захил абадаг газарнуудые, врачай тусхай шэглэлтэй кабинедүүдые эмхидхэн байгуулха, хүдэлмэриhөө сүлөө сагтань ажаhуудал хангалгын бусад туhаламжа үзүүлхэ. hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые саашадань хүгжөөлгэдэ, ниитын эдеэ хоол эмхидхэлгые hайжаруулгада онсо анхаралаа хандуулха.

Нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, эмхинүүдэй ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай организацинууд үйлэдбэриин түрүүшүүл болон новаторнуудта, мүн предприятинууд ба эмхинүүдтэ удаан саг соо hайнаар хүдэлжэ байдаг хүнүүдтэ зорюулагдаhан урмашуулгын фонднуудhаа нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые үргэнөөр тогтоохо уялгатай. Амаралтын хаhые тодорхойлходоо, гэр байра, санаторинууд болон амаралтын байшангуудта путевкэнуудые хубаарилхадаа, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхозниудай ажалай үрэ дүнгүүдые гүйсэд дүүрэнээр хараада абаха.

Ажалай журамые эбдэнгүй hайнаар хүдэлдэг хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые урмашуулха зорилготойгоор КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй 1979 оной декабриин 13-най тогтоолоор хараалагдаhанай ёhоор, хоер жэл үнгэрөөд лэ бэшэ, харин хүдэлмэриин жэл бүхэндэ иимэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалайнь таhалгаряагүй стажай түлөө нэмэлтэ амаралтын хоёрдохи, гурбадахи үдэрнүүдые олгохыень тогтоохо гэhэн шиидхэбэри абтаа.

Ажалай нөөсэ хүсэнүүдые гамтай hайнаар хэрэглэхэ, эрхэтэдые ажалда түргөөр абаха, ажалай журамые бэхижүүлхэ ба кадрнуудай ажалда оролго гаралгые хороохо хэрэгтэ ажалай талаар нютагай зургаанууд ба хүн зониие ажалда абадаг бюронуудай үүргэ дээшэлүүлхыень партийна органуудтай хамта ажалай ба социальна асуудалнуудые шиидхэдэг СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ, союзна болон автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведтэ, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ даалгагдаба.

Ажаллаха, мэргэжэлээ шэлэхэ, дүрэ шадабаряараа, мэргэжэлэйнгээ бэлэдхэлээр ба эрдэм мэдэрэлээрээ хүдэлхэ талаар лаб хангагдаhан эрхээ эрхэтэдэй бэелүүлхэдэнь туhаламжа үзүүлжэ, ниитын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хараада абажа, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй ажалай таhагуудай дэргэдэхи хүн зониие ажалда абаха бюронууд хүнүүдые ажалда абаха талаар зууршалан туhалха ёhотой гэжэ тогтоогдоо.

Предприятинуудта, организацинуудта, эмхи зургаануудта хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай шухала хэрэгтэй болоhон тухай гол түлэб хүн зониие ажалда абаха бюрогоор дамжуулан соносхогдоболнь, таарамжатай гэжэ тоологдоно.

Ажалhаа hамшагшад болон ажалай журамые хорото зорилгоор эбдэдэг бусад хүнүүдтэй тэмсэлые шангадхахын тула СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВЦСПС иигэжэ тогтообо:

хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажалhаа hамшаhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта энэ жэлдэ үгтэхэ ээлжээтэ амаралтыень ажалhаа hамшаhан үдэрнүүдэйнь тоогоор хороохо, тиихэдэ амаралтань хүдэлмэриин хоёр неделиhээ (хүдэлмэриин 12 үдэр) бага байха ёhогүй;

хүдэлмэриин үдэрэй турша соо хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажал дээрээ гурбан часhаа үлүү саг байгаагүй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта ажалhаа hамшаhанай түлөө тогтоогдоhон харюусалгын тиимэ хэмжээнүүд хэрэглэгдэхэ байна;

ажалай журамые хазагайруулhан, хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажалhаа hамшаhан гү, али ажал дээрээ hогтуу байhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшад гурбан hара хүрэтэр болзортойгоор бага түлбэритэй ондоо хүдэлмэридэ гэхэ гү, али энэл болзороор доодо шатын ондоо тушаалда оруулагдаха. Энэ үе соо өөрынь дураар ажалhаань гаргахагүй, ажалай журам эбдэhэнэйнгээ түлөө хүдэлмэришэд гү, али алба хаагшадай ажалай саг ажалhаа гараха тухай уридшалан hануулгын болзорто оруулагдаха ёhогүй;

ажалай журам саг үргэлжэ хазагайруулhанайнгаа, хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажалhаа hамшаhанайнгаа гү, али ажал дээрээ hогтуу байhанайнгаа түлөө ажалhаа гаргагдаhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта хүдэлмэриинь шэнэ газарта зургаан hарын турша соо олгогдоhон шангууд хахад хубяар түлэгдэхэ зэргэтэй. Хэрбээ түрүүшын гурбан hарын туршада хүдэлмэрилэгшын ажал хэрэгтээ hайнаар хандаад байгаа hаань, профсоюзай комитедтэй хэлсэжэ, коллективэйнгээ hанал бодолые хараада абажа, захиргаан саашадаа шангуудыень бүрин хүсэдөөр түлэхэ тухай асуудалые шиидхэжэ шадаха.

Ажалайнгаа уялгануудые гүйсэдхэн бэелүүлхэдээ, тэдэнэй гэмээр предприятида, организацида, эмхи зургаанда ушаруулагдаhан гарза хохидолой түлөө, тэрэ тоодо муу шанартай продукци гаргаhанайнь түлөө хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай материальна харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Захиргаанай зааба ряар ушаруулhан гарза хохидолыень түлүүлхын тула тэрэнэй салин хүлhэнhөө дарража абаха ёhотой, зүгөөр энэнь хүдэлмэрилэгшын hарын дундуур салин хүлhэнэй гурбанай нэгэ хубиhаа дээшэ гараха ёhогүй. Даража абалгые гү, али тэрэнэй хэмжээе хүдэлмэрилэгшын зүбшөөгөөгүй байбалнь, тэрэнэй бариhан мэдүүлгээр ажалай арсалдаан хууляар хараалагдаhан гүримаар хаража үзэгдэхэ зэргэтэй.

hогтуугаар ажалдаа ерэлгэ гү, али ажал дээрээ архидаха ябадал хадаа ажалай журамые бүдүүлигээр хазагайруулhан ушар болоно гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Иимэ үзэгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ ажал дээрээ hогтуу байдаг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай жаяг журамай ба материальна харюусалга дээшэлүүлэгдээ. Энээнтэй дашарамдуулан, иигэжэ тогтоохые хараалагдаа:

хүдэлмэришэн болон алба хаагшын ажал дээрээ hогтуу байлга захиргаанай үүсхэлээр ажалай договорые таhалха үндэhэ hуури олгохо байна;

хүдэлмэрилэгшын hогтуугаар предприятида, организацида, эмхи зургаанда ушаруулhан гарза хохидолые хүдэлмэришэд болон алба хаагшад бүрин хүсэдөөр түлэхэ ёhотой. Энэ гарза хохидолынь сүүдээр гү, али хууляар хараалагдаhан ондоо гүримаар харюулагдаха зэргэтэй.

Хүндэтэй шалтагаангүйгөөр өөрынгөө дураар ажалhаа гарахын тула иигэжэ тогтоохо гээшэ мүн лэ шухала байна:

энээн тухайдаа хоёр hарын урда тээ бэшэгээр захиргаанда урьдшалан hануулжа, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад тодорхой бэшэ болзороор баталагдаhан ажалай договорые таhалха эрхэтэй;

хэрбээ хүдэлмэридэнь тохёолдоhон забhарлалай гурбан неделиhээ дээшэ бэшэ байбалнь, ажалайнь таhалгаряагүй стаж сахигдадаг.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ажалhаа гаралга оролгодо хабаатай документнүүдые дансалан бэшэлгын болзорые хороохо талаар шухала хэмжээнүүдые абахыень предприятинуудай, организацинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагдаа.

Дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудые, техническэ мэргэжэлэй училищинуудые дүүргэгшэдые хубаарилгын, хэрэглэлгын гүримда горитой ехэ дутуу дунданууд бии гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Эдэ кадрнууд олоhон мэргэжэлээрээ ходоодоо хүдэлдэггүй, олохон ушарта нютаг нютагуудта тэдэнэртэ үйлэдбэриин ба гэр байрын-ажаhуудалай эрхэ байдал хангагдадаггүй байна.

Зохихо дурадхалнуудые зургаан hарын болзор соо зохеожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ табихыень ВЦСПС ба СССР-эй Юстициин министерствэтэй хамта СССР-эй Госпланда, ажалай ба социальна асуудалнуудые шиидхэдэг СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ, СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министерствэдэ, техническэ мэргэжэл олгодог СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ даалгагдаба.

Энэ тогтоолтой зохилдуулан, колхозой Жэшээтэ уставта, колхозой гэшүүдэй ажал хэрэгые гүримшүүлдэг бусад актнуудта нэмэлтэнүүдые, хубилалтануудые оруулха тухай асуудалые хаража үзэхыень Колхозуудай союзна соведтэ дурадхагдаа.

...Н ТУХАЙ ...НХАРАЛ ...ОЛДОЛГО

болон албан зургаануудай хамhабариин ажахынуудай дунда Минуглепромой системын хамhабариин ажахынууд гол hууринуудай нэгые эзэлдэг юм. Хүдөө ажахын продукци болбосоруулха, овощой консервэ, колбаса ба кондитерска зүйлнүүдые, hэрюун унда үйлэдбэрилхэ, загаhа буйлуулха талаар 200 гаран предприяти байгуулагданхай.

hалбариин хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые хангадаг ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта хамhабариин ажахынуудай продукци нэн түрүүн эльгээгдэдэг, захил абадаг столоор дамжуулан худалдагдадаг, hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудта эльгээгдэдэг юм.

Гэхэтэй хамта СССР-эй Минуглепромой системэдэ хамhабариин хүдөө ажахые хүгжөөхэ хүдэлмэридэ зарим тэды дутагдалнууд ба хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии гээд комиссинуудай заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Хүдэлмэришэдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруулхын, Эдеэ хоолой программые бэелүүлхын тула hалбариин хубитые ехэ болгохо нөөсэнүүд хүсэд бэшээр хараада абтана. hүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын зарим продуктнуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн хороогдоhон байна. Ажахынуудта даалгагдаhан газар ба техникэ заримдаа ашаг үрэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Мал шахалгада хэрэгтэй эдеэ хоолой үлэөдэhэ суглуулан хэрэглэлгэ hулаар эмхидхэгдэнхэй. Алмалта арьбалалтын талаар, продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха, үйлэдбэриин ашаг үрые ехэ болгохо талаар хүдэлмэри ёhотоор ябуулагданагүй. Хамhабариин ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эрхэ байдалые, hуудал байдалые hайжаруулха, хубиин хамhабариин ажахынуудые, хамтын саадай ба огородой ажахые хүгжөөхэ асуудалнуудта бүри ехэ анхарал табиха хэрэгтэй.

Дутагдалнуудые усадхаха, хамhабариин ажахынуудые саашадань хүгжөөхэ, эдэ ажахынуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгые эрид ехэ болгохын тула доторой нөөсэнүүдые элсүүлхэ талаар хэмжээнүүдые комиссинууд шиидхэбэри дотороо хараалаа.

(ТАСС)

АЖАЛАЙ, АМАРАЛТЫН ЛАГЕРЬТА

— hурагшадай зунай үедэ hайнаар амархынь, түрэл колхоздоо шадал соогоо туhалхынь түлөө колхозой правлени, партийна, профсоюзай организацинууд жэл бүри ехэ оролдолго гаргадаг, — гэжэ Инзагатын дунда hургуулиин хүмүүжүүлгын талаар таhагые даагша Мария Дашидондоковна Мункуева хөөрэнэ. — hурагшаднай hургуулиингаа хэшээлнүүдэй, шалгалтануудай дүүрэмсээр, жэл бүри ажалай болон амаралтын лагерьта ерэжэ, колхоздоо туhалдаг, зохидоор амардаг. Энэ жэлдэ Инзагата гэжэ газарта түбхинэhэн ажалай болон амаралтын лагерьта ерэhэн үхибүүд хонидой нооhо хайшалалгада хабаадалсаа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй ажалые үндэрөөр сэгнээ. Тиигэншьегүй аргагүй. Бага наhанhаа хүдөө нютагта үдэhэн эдэ үхибүүд ажалай дадалтай, ямаршье хүндэ хүшэрнүүдые дабажа гараха шадабаритайнууд. Энээниие ажалай табадахи энэ жэлэй четверть гэршэлнэ.

hурагшадай бригадын бригадир Володя Дымчиков, hурагшад Соёлма Будаева, Сергей Норбоев, Баярма Раднаева, Валерий Жугдуров гэгшэд наhатайшуулhаа дутуугүйгөөр ажалладаг, үдэр бүри 30 гаран хони хиргажа үрдидэг байгаа.

Ажалай үдэрэй дүүрэхэдэ, үхибүүд автобусто hуужа, байрладаг газартаа ошодог. Лагерь hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Үхибүүдэй унтаха, эдеэлхэ таhалганууд зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Ажалай үдэрэй hүүлээр hурагшад гар, нюураа угаажа сэбэрлээд, үдэшын хоол бариhанай удаа шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг, дуу, хатар эмхидхэдэг.

hурагшадые амтатай эдеэгээр хангаха хэрэг эндэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мяхан, hүн, зөөхэй, овощ — эдэ бүгэдэ hайнаар буйлуулжа шанагдана.

Колхозой ажалай болон амаралтын лагерьта мүнөө шэнэ хаhа эхилэнхэй. hурагшад мүнөө түрэл колхоздоо үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туhална. Ажалда дүршэhэн, урагшаа hанаатай үхибүүд үбhэ хуряалгадашье hайнаар хүдэлхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сокол» гэжэ ажалай болон амаралтын лагерьта.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Хилын сааhанhаа — ТАСС АПН

КОЛУМБИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

БОГОТО. США-гай эзэрхэг түрнмхэй политиканъ түбэй Америкэдэхи түгшүүрилтэ байдалые улам дэбэргээнэ гээд Колумбиин Компартиин ЦК-гай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Никарагуагай эрьенүүдэй дэргэдэ американ дайшалхы корабльнуудай байлгагдаhан, далайн хэдэн мянган ябаган сэрэгшэдые Гондурас эльгээhэн ушар баримта Никарагуада харша сэрэгэй ябуулгын бэлдэгдэжэ байhан тухай гэршэлнэ. Колумбиин арад, тус түбиин бусад оронуудай арадуудтал адли, гүрэнүүдэй доторын хэрэгүүдтэ хүсөөр орохо США-гай хараа шунгамые буруушаана гээд Колумбиин коммунистнуудай документ дотор онсолон заагдана.

СОВЕТ-НЕПАЛАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ hАРА

КАТМАНДУ. Совет-непалай хани барисаанай hара эндэ үнгэргэгдэнэ. Москвагай М. И. Калининай нэрэмжэтэ уран hайханай-промышленна училищи дүүргэhэн Непал уран зурааша Бипин Кумар Гхимире гэгшын зурагуудай выставкэ Совет соёлой байшанда нээгдэнхэй. Ажалай ба социальна хангалгын министр Шри Прасад Будхатхоки выставкые нээхэ зуураа, совет дээдэ hургуулинуудые дүүргэhэн мэргэжэлтэдэй дунда инженернүүд, архитекторнүүд, экономистнууд, врачнар ба уран зураашад бии юм гээд тэмдэглээ. Тиин энэнь соёлой талаар андалдаха хэрэгтэ тон шухала юм.

Энэнь Б. К. Гхимирейн хоёрдохи выставкэ болоно. Зуугаад шахуу бүтээл, тэрэ тоодо совет хүнүүдэй портредүүд выставкэдэ табигданхай. Имагтал СССР-тэ уран hайханай hургуулитай болоhондоо, багшанартаа ехэ баяртайб гээд уран зурааша ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ. Советскэ Союзда байха үедөө ород ба совет арадуудай зохёол бүтээлнүүдые хүсэд дүүрэнээр мэдэжэ абаха гэжэ оролдодог hэм.

ХИРОСИМА ДАБТАГДАХА ЁhОГҮЙ

БОНН. «Баруун Европын хүн зон шэнэ ядерна ракетэ хүсэнэгүй. Бидэ амгалан ерээдүйе хүсэнэбди!» гээд Хиросима ба Нагасаки хотонуудые хэрзэгы муухайгаар бомбодоhон ойн дүтэлжэ байhантай дашарамдан, Германиин Компартиин правлениин эндэ толилуулhан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

«Түрүүшын ядерна зэбсэг хэхэ, буу зэбсэг Баруун Европодо тодхохо гэhэн США-гай ба НАТО-гай түсэбүүд амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулна гээд документ дотор онсолон заагдана. «НАТО-гай стратегүүдэй hанаашалгань тум түбиин арадуудай hанаае ехээр зобооно. — гээд ГКП-гэй правлени мэдүүлнэ. — Эгээл мүнөө, империализмын зэрлиг муухай гэмтэ ябуулгын эсэстэ хохидогшодой дурасхаалай эдэ үдэрнүүдтэ өөрынгөө газар дээрэ «першинг-2» ба далита ракетэнүүдые тараан тодхуулхагүй гэжэ Баруун Германиин эрхэтэдэй шиидэнхэй байhаниие ФРГ-гэй эб найрамдалта хүсэнүүдэй ябуулганууд элирхэйлэн харуулха ёhотой. Хиросима дабтагдаха ёhогүй!

ВСМ-гэй УРЯА

ХЕЛЬСИНКИ. Американ засаг захиргаанай эзэрхэг түримхэй hанаашалгануудые буруушаалгын тэмсэлые шангадхаха уряатайгаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэ хандаба. Дундада далайн зүүн хубиhаа эхилээд «Африканский Рог» ба Персидскэ тохой хүрэтэрхи үргэн ехэ газар дайда дээрэ «Түргэн сохилто хэхэ хүсэнүүдэй» хабаадалгатайгаар сэрэгэй ехэ хэмжээнэй бэлэдхэл энэ hарада үнгэргэхэ гэhэн США-гай түсэбүүд тушаа hанаагаа ехээр зобожо байhаниинь эндэ толилуулагдаhан ВСМ-гэй мэдүүлгэ дотор элирхэйлэгдэнэ. Эдэ маневрнууд эндэхи байдалые улам түгшүүрилтэй болгохо байна, гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ. США-гай засаг захиргаан Ливидэ сэрэгэй шахардуу байдалые дэбэргээнэ, Францитай суг хамта Чадай доторой хэрэгүүдтэ сэрэгээр оролсоно. Израильтай хамта Сириие ба бусад араб оронуудые харшална, хашана.

Сэрэгэй ёhотой ябуулгануудые үнгэргэхын тула түргөөр хэрэглэжэ болохоор США-гай хуурай газарай хүсэнүүд, агаарай сэрэгэй ба далайн сэрэгэй хүсэнүүд тараан байгуулагдана, гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Маневрнуудта хабаадаха соединенинүүдэй ядерна буу зэбсэгүүдээр хангагданхай байhан баримта ядерна хемороо зүришэлдөө үүдхэжэ магадгүй юм. Тиимэhээ США-гай засаг захиргаанай ябуулганууд тус районой ба бүхы дэлхэйн арадуудта үхэлтэ аюул тохёолдуулна, — гээд ВСМ заана.

ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

УЛААН-БААТАР. Монголой Профсоюзуудай Центральна Соведэй президиум «Социалис ажалай түлөө» гэhэн алтан медаль бии болгобо.

Түсэбтэ даабаринууд ба социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ үндэр дүнгүүдые түйлаhанай түлөө ажалша коллективүүдтэ медаль олгогдодог байха юм.

РИО-де-ЖАНЕЙРО. Азиин ба Африкын Латиин Америкын ассоциациин уласхоорондын гурбадахи конгресс эндэ үнгэрнэ. Латиин Америкын, Азиин ба Африкын оронуудай 250 гаран эрдэмтэд, ЮНЕСКО-гой, бусад хэдэн эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Уласхоорондын корпорацинуудай бүрин эзэрхэлгэтэй хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй тэмсэлэй, экономическа шэнэ гүрим тогтоохын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд хаража үзэгдэнэ. Тэрэшэлэн түүхын, соёлой, хэлэ бэшэгэй талаар шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые эрдэмтэд халан абалсаха, саашанхи харилсаа холбооной шэглэлые зүбшэхэ юм.

ТОКИО. Майн 7-до Японой нийслэл хотоhоо эхилhэн эб найрамдалай заншалта жагсаалда хабаадагшад Хиросима хүрэбэ. Ябаhан газартаа тэдэнэр олон тоото митингнүүдые, япон хотонуудые американ атомна бомбардировщигуудай хэрзэгы муухайгаар бомбодоhон тухай харуулhан фотодокументнүүдэй выставкэнүүдые үнгэргэhэн байна. Дайн сэрэг буруушааhан олониитын эмхинүүдэй ба профсоюзуудай түлөөлэгшэдэй хабаадаhан эб найрамдалай жагсаалда хабаадагшад Хиросимын Эб найрамдалай паркда жагсаал үнгэргөө. Ядерна буу зэбсэг ашаалhан американ корабльнуудые Японой портнуудта оруулхагүй, хүн зониие олоорнь хюдаха буу зэбсэг бүгэдэ ниитэрээ оготолон хорихын түлөө тэмсэлдэ уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхые тэдэнэр уряалаа.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

УРАН ДАРХАШУУЛ

— Мүнгэшэ, һиилүүршэ дархашуулай бүтээл хадаа бидэнэрэй элинсэг, хулинсагуудһаа эхитэй гээд хэлэхэдэ алдуу болохогүй ха. Юуб гэхэдэ, манай дархашуул өөһэд өөһэдынгөө бүтээлнүүдые хэхэдээ эртэ урда сагай дархашуулай уран гараар хэгдэһэн зүйлнүүдые һэргээн бодхооно гээшэ, — гэжэ ювелирнэ мастерскойе даагша Р. Е. Савочкина хөөрэнэ.

Нээрээшье залуу дархашуулай мүнөө үедэ хэһэн зүйлнүүд—бэһэлиг, һиихэ, кулон болон бусад зүүдхэлнүүдые харахада, буряад арадай гоё һайхан угалзанууд абаһаар лэ обёорогдоно. Тиихэдэ эдэнэр өөһэд өөһэдынгөө зүүдхэлнүүдтэ мүнөө үеын байгаалиин баялигуудые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ шадаһан байха юм.

Уужам һаруул мастерской соонь ороходо, дархашуулай мүнгэ, алтаяа хэбтэ сохижо гаргаха ба хайлуулха, шэрээхэ тусгаар хэб, зэр зэмсэгүүд элбэгээр табяатай. Хэнэйшье мэдэһээр, уран гартай, нарин дархан болоһон мастерай хүдэлмэринь орёо хүндэ. Ёһотойл өөрынгөө мэргэжэлые һайнаар лэ мэдэһэн, шадаһан хүн эндэ хүдэлнэ гэжэ һанахаар, үнэхөөрөө тиимэшье гээшэ. Жэшээнь, Константин Балдакшиновай мүнгөөр бэһэлиг дархалжа һуухань обёорогдоо. Тэрэ нэгэ бэһэлиг таба-зургаан үдэрэй туршада дархалдаг байба.

Зүүдхэлнүүдые хэдэг энэ мастерской 1980 ондо Улаан-Үдэ хотодо нээгдээ һэн. Тэрэ гэхэһээ уламжалан мастерскойдо захил хүүлэгшэдэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Тиихэдэ дархашуул хэгшэдэй өөһэдынь асарһан эскизээр зүүдхэлнүүдые уран гоёор бүтээдэг арга шадабаритай болоһониинь һайшаалтай. Энээнһээ гадна дархашуул хуушанай гү, али хэрэгһээ гараһан зүүдхэлнүүдые һэльбэн заһажа байха аргатай.

Мүнөө мастерскойн нэгэ филиал Гусиноозерск хотодо нээгдэнхэй. Энээнһээ гадна хотын мастерскойн хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа районуудта ошожо, байра дээрэнь захилнуудые абадаг болоо. Улаан-Үдэ хотодо энэ мастерской нээхэ гэһэн үүсхэл нэгэдэхи классай мастер, уран дархан, Буряадай АССР-эй габьяата уралан наринжуулагша, ухаалан зохёогшо Арсений Иванович Безносов гаргаһан юм. Тэрэнэй хори гаран дурадхалнуудые мүнөө тус мастерскойн дархашуул үйлэдбэридөө нэбтэрүүлэнхэй, республикынгаа ажалшадай захилые жэнщэдгүй дүүргэжэ ябана.

Мастерской һарадаа республикын ажалшадһаа зууһаа дээшэ элдэб янзын захилнуудые абана. Тиихэдэ заһабарида үшөөшье олон зүйлнүүд абтадаг байна. Сэхыень хэлэхэдэ, манай үеын дархашуул өөрынгөө нарин урлалгаар холо ойгуур суурхажа захалба гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран дархашуул Владимир Романов Трофим Морходоев хоёр ажалдаа.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фототекст.

«БИНОМ» АЙЛШАЛНА

Прибайкалиин районой Турунтаево тосхоной соёлой байшангай «Бином» гэжэ агитбригадын коллектив үбһэ хуряалгын халуун хаһада районойнгоо үбһэшэдтэ болон һаалишадта айлшалан ошожо, концертнүүдээ харуулна. «Зырянский» совхозой ба «Прибайкалец» колхозой үбһэ хуряалгын звенонуудаар, һү һаалиин зуһалангуудаар ябажа, ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаһан дуу болон хатарнуудые, ажалай журамые хазагайруулдаг хүнүүдые шүүмжэлһэн богонихон сценкэнүүдые, шог дуунуудые гүйсэдхэдэг байна.

Агитбригадын гэшүүд Валерий Малыгин, Николай Куклин, Светлана Мильвиц, Ирина Купцова, Наталья Курбанова гэгшэд үшөө хабарай тарилгын үеһөө эхилжэ, бэлиг шадабаряа харуулна. Тэдэнэй хаанашье ябахада — полевой стан, фермэ болон поли дээрэ— механизаторнууд, һаалишад, үбһэ хуряагшад халуунаар угтадаг юм. «Биномой» коллектив үбһэ хуряалгын һүүлээр программаяа шэнэлээд, таряашадые хангажа эхилхэ ёһотой. Мүнөө агитбригадын аян зам үргэлжэлһөөр.

Н. УГРЮМОВ.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдэ хотын авиационно заводой хүдэлмэришэдэй посёлогой Д. Ж. Жанаевай нэрэмжэтэ соёлой ба амаралтын паркда зунай үедэ ябуулагдадаг «Аллея добрых советов» гэжэ клубай хүдэлмэри олоной анхарал татадаг болонхой. Заводой хүдэлмэришэд эндэ композитор, поэт болон эрдэмтэдтэй уулзадаг, элдэб асуудалаар тайлбари абахаяа ерэдэг юм.

Тус клуб һаяхан ээлжээтэ уулзалгаяа эмхидхэбэ. Авиационно заводой профкомой библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Г. Бежина шэнэ номууд тухай түрүүн хөөрэбэ.

Удаань хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг байшангай косметолог Л. Колмакова эхэнэрнүүдые шэг шарайнь гоё һайханай нюусануудтай танилсуулба. Хүнэй нюурай арһые зөөлэхэн, гоё һайхан болгодог витаминтай масkануудые ямар ургамал, ногоогоор зохёоходо, хаана тэрэниие суглуулхада һайн бэ гэһэн Л. Колмаковагай заабаринууд суглараг шадта һайшаагдаа.

Буряадай туршалгын үрэ жэмэсэй станциин хүдэлмэрилэгшэ К. Арбаковой хөөрөөн һонин байба. Тэрэ шасаргана тухай хөөрэхэдөө, тэрэнэй үрэжэлгын, хүгжэлтын, эмнэлгын удха шанар дээрэ тогтожо, суглараг шадай олон асуудалнуудта харюусаа.

— «Һайн һайхан заабаринуудай сэсэрлигэй» хэшээл-уулзалгануудые хэдэн жэлэй туршада зундаа ябуулжа байнабди,— гэжэ Д. Ж. Жанаевай нэрэмжэтэ паркын директор А. И. Старкова хөөрэнэ.— Иимэ уулзалганууд «Восточный» посёлогой ажаһуудалай халуун анхаралые татажа, баһа бэшэ туһаламжа хүргэдэг.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

ЭРТЭЭН ҺЭЭ БЭЛДЭНХЭЙ

Байгша оной һоо түрүүшын хахад жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн Баунтын районой Багдаринай госпромхозой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ үрэ жэмэс, һархяаг болон эм домдо ородог ургамалнуудые суглуулан бэлдхэхэ хаһадаа бэлдэлгэ нилээд үнихэнэй. Тобшолбол, коллективэй гэшүүд буртаг газараар ябаха техникээ заһабарилжа, суглуулагдаһан жэмэс, һархяагуудые хадагалха боошхонуудые дархалан бүтээнэ. Үни хүлеэгдэһэн энэ хаһын эхилхэдэ районой түб һууринда жэмэс, һархяаг, эм домой ургамалнуудые тушаан абаха пункт нээгдэбэ.

Энээнһээ гадна ерэхэ аг нууриин хаһада мүн лэ бэлдэнэд. Мүнөө ангуушадай хэһэн хүдэлмэриин документнүүд бүридхэгдэнэ, олзоборилгын түсэб тодорхойлогдоно.

А. ЦЫРЕНОВ.

ЭРДЭМТЭД ШЭНЖЭЛНЭ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай археологиин экспедици Зэдын районой Доодо-Бургалтай тосхон шадар байрлажа, эндэхи нютагай дайдые шэнжэлнэ.

Тус экспедициин хүтэлбэрилэгшэ С. В. Данилов ингэжэ хөөрэнэ:

— Зэдэ археологиин памятнигуудаар яһала баян. Манай ээрын урда тээхи III—VIII зуун жэлнүүдэй нилээдгүй урданай хүүрнүүд эндэ олдодог. Бронзово үеын түмэрэй үеэр һэлгэгдэжэ байһан сагта гуннуудай хашалтаһаа иишээ ерэһэн нүүдэл байдалтай хүн зоной шулуун хүүрнүүд гээшэ ха. Улаан-Үдэ хотын наукануудай бага академидэ һурадаг ахамад классай һурагшад, Буряадай Гүрэнэй багшанарай институдай түүхын факультедэй студентнэр хүдэлмэридэмнай горитойхон туһаламжа үзүүлнэ, — гэжэ С. В. Данилов хөөрөө һэн.

Иимэ зорилготой экспеди Хяагта хотоһоо ерэжэ, Дээдэ-Тори тосхон шадар А. Д. Цыбиктаровай хүтэлбэри доро музейн хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой шэнжэлгэ ябуулжа байна.

М. ГАЛСАНОВ.

ПРИБАЛТИКЫН АЙЛШАД

Зун — хүн зоной амаралгын хаһа, аяншалхада эгээн зохисотой хаһа мүн. Аяншалта хүн зоной амаралтаяа үнгэргэхэ эгээл дуратай үенүүдэй нэгэн болодог. Буряадай республика—оронойм най арад зоной амаралтаяа үнгэргэхэ дуратай нютагуудай нэгэн гээшэ.

Литва болон Латвиһаа аяншалагшадай хоёр бүлэг һаяхан Баунтын район ерэбэ. Бусони гэжэ олтирог дээрэ байрладаг иимэл нэрэтэй загаһашадай тосхондо латышнуудтай уулзаа һэмди. Вертолёдоор ерэһэн аяншалагшад эндэ тогтожо, аяншалагшадай бүхы гуримаар байраяа түхеэрээ һэн. Эндэл Прибалтикаһаа ерэһэн айлшадтай бидэнэр уулзабабди. Айлшадаймнай аха заха болохо Елгава хотын колхозууд хоорондын барилгын эмхи зургаанай үйлэдбэриин техническэ таһагай начальник Н. В. Макаровтай уулзажа, хэдэн асуудалнуудта харюусахыень гуйбабди.

— Өөһэдынгөө бүлэг тухай хэдэн үгөөр хөөрэжэ үгыт...

— Манай бүлэг Латвиин хүдөө ажахын академиин ахамад курсын студентнэрһээ бүридэнэ. Бултадаа бидэнэр Ригэһээ холо бэшэ оршодог Елгава хотынхидбди. Олон нютагуудаар бидэнэй ябаашье һаа, баян дүршэлтэй гэжэ уридшалан хэлэлтэгүй. Хоёрнай Саян уулын орой хүрэтэр абиржа үзэһэн байха. Харин бултадаа уһан дээгүүр аяншалагшабди, — гэжэ Н. В. Макаров хөөрэнэ.

— Буряад орон тухай юун гэжэ хэлэхэ байнат?—гэбэб.

— Буряад орон һайхан байна даа. Бидэ алдар суута Байгал далайтай, Улаан-Үдэ хототой танилсабабди. Багдарин тосхондо дүтэхэнэ оршодог Сагаан хада дээрэ гараабди. Юун гэһэн гоё һайхан нютаг гээшэб, хаанашье ябахадамнай үзэсхэлэнтэ байгаали сэсэг набшаараа бидэниие мэндэшэлэн угтаһандал харагдана...

— Саашанхи зам, түсэб тухайгаа...

— Бусани нуурһаа онгосоор Ципа гол хүрөөд, саашаа домог түүхэтэ Витим мүрэнөөр уруудан Муя хүрэбэбди. Тиигэжэ Урда-Муяһаа Хойто-Муяын арал — БАМ хүрэтэр ерээбди. Дүршэл шадабаряа мүлин, өөһэдыгөө, тиихэдэ нүхэдөө хатуужуулга, амаралга —бидэнэй гол зорилго болоно.

— Байгаалиие сахин хамгаалалга ба аяншалга гэһэн асуудал тухай юун гэжэ бодомжолнобта? — гэжэ асуубаб.

— Энэ асуудал тухай нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Һайнаар эмхидхэгдэһэн аяншалга байгаалида ямаршье хохидол асархагүй гэжэ тоолодогбди. Аяншалагша бүхэн байгаалида гамтайгаар хандабал байгаали гэмтэхэгүй гэжэ бишье, минии нүхэдшье тоолодог,—гэжэ Н. В. Макаров асуудалдамни харюусаа һэн.

Байгаалидаа нүхэр ёһоор хандадаг аяншалагшадта сэбэр һайхан замые, шэнэ амжалта, гайхамшагта уулзалгануудые хүсэхэмнил үлөө һэн.

А. ВИНОГРАДОВ.

ҮЕР ХОРОЖО ЗАХАЛБА

Августын 5-һаа мүнөөдэр хүрэтэр Сэлэнгэ мүрэнэй уһан нэмэһэн зандаа. Юуб гэхэдэ, энэ мүрэндэ шудхадаг зарим голнуудай уһан нэмэжэ үргэлжэлһөөр. Мүнөөдэр Улаан-Үдэдэ Сэлэнгэ мүрэнэй уһанай нюруу 240 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэхөөр хүлеэгдэнэ. Сэлэнгэ мүрэндэ шудхадаг голнууд сооһоо Үдэ хамагһаа ехээр үерлэжэ байна. Жэшээнь, Яруунын районой Эгэтын-Адагта Үдын уһан 150 сантиметрээр нэмэһэн байха юм.

Республикын бусад уһа, голнуудай постнуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Наушки шадар Сэлэнгын, уһан, арһанай завод шадар—Сүхын, Малета, Бага-Куналей шадар Хёлгын уһан бага боложо захалаа. Тиихэдэ Баргажан голой уһан мүнөөдэр хүрэтэр нэмэһэн зандаа.

П. ПАВЛОВ.

ШҮҮЖЭ БОЛОХОТ

Оронойм най ДОСААФ-ай эмхинүүд сэрэгэй эрдэм мэдэсые идхан дэлгэрүүлнэ, спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдые хүгжөөнэ, Совет Армида алба гараха залуушуулые сэрэгэй элдэб мэргэжэлдэ бэлдэнэ. Эдэ бүгэдые һайнаар ябуулхын тула һуралсалай материально-техническэ бааза, байшангууд, спортивна барилганууд, элдэб хэрэгсэлнүүд болон техникэ хэрэгтэй. Тиихын тула нилээд ехэ мүнгэн зөөри хэрэгтэй болоно ха юм. Эгээл энэ зорилгоор СССР-эй ДОСААФ-ай лотерей горитой зөөри оруулжа, оронойнгоо оборонэ бэхижүүлнэ гээшэ.

Байгша оной ДОСААФ-ай лотерейн нэгэдэхи выпускдэ 58620 түхэригэй шүүбэри байгаа. Энэ удаа Буряад оронойм най хүн зон аза талаантай байба. Железнодорожно райондо «Волга» автомобиль, Октябрьска райондо «Запорожец» шүүбэри тудаа. Бүхы дээрээ республика доторнай «Днепр», «Урал», «ИЖ-Юпитер» түхэлэй мотоциклнүүдые, элдэб түхэлэй 25 радиоприемник, 18 магнитофон, 10 фотоаппарат, резинэ лодконууд, часынууд болон үнэтэй бусад зүйлнүүдые хүн зон шүүгээ.

Мүнөө киоскнуудта ДОСААФ-ай эхин эмхинүүдтэ энэ лотерейн хоёрдохи выпуск тараагдажа байна. ДОСААФ-ай биледнүүдые худалдажа абагты!

Г. МАРТЫНЮК, ДОСААФ-ай Буряадай обкомой ахалагша инструктор.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 7-һоо августын 13 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40—«Зарядкада зогсогты». 9.55— П. И. Чайковский. 1-дэхи номерой квартет. 10.25 —«Будильник». 10.55— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55— «Элүүр энхэ байлга». 12.40— Үглөөнэй гимнастика. 13.10—Киножурнал. 13.25—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.25— «Хүгжэмтэ киоск». 15.10 — В. Лившиц ба И. Кичанова. «Таинственный гиппопотам». Гүрэнэй түбэй куклануудай академическэ театрай фильм-зүжэг. 16.05 — БССР-эй Гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 16.45— «Мүнөөдэр— түмэр замшадай үдэр». 17.15 —Хүгжэмтэ дамжуулга. 18.00 —«Аяншалагшадай клуб». 19.00—«Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.45—Мультфильм. 20.30—«Банковский билет в миллион фунтов стерлингов» —уран һайханай фильм. (Англи). 22.0—«Время». 22.35—А. Блогой уянгата шүлэгүүдээр найруулагдаһан уран зохёолой-хүгжэмтэ дамжуулга. 23.15 —Баримтата фильм. 23.45— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Зарядкада зогсогты». 9.15—«Түмэр замшадай үдэртэ». 10.10— Соболевой зохёолнуудай хуудаһануудаар. 11.15—СССР-эй арадай артист Д. Минжилкиев дуулаха. 11.50—Баримтата фильм. 12.10—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 13.10—«Лето... бүүдтэ фи... хи студи»... арадуудай... 15.45 —«М... дентнүүд... «Кино хар... да». 17.0... 17.10— «П... долоон сер... най фильм... 18.30—Р. ... яцы» оперо... соносхолой... «Амгалан... шуул», 21... гэрүүлгын... «Время». ... машинист»... уран һайхан... жээнэй фи...

ПОНЕДЕЛЬНИК, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Ан амитадай аймагта». 10.55 — Хореографическа миниатюра. 11.30— «Первый шторм» — уран һайханай фильм. 12.40— Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 13.15—Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.45— Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Л. Исакадзе наадаха. 17.10 —«Объектив».

Улаан-Үдэ. 17.40— Экономическа темэдэ хөөрөөн (буряадаар). 18.00—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.25— «Шадамар гарнууд». 19.00—«Белорусь». тракторнуудые хангалтые һайжаруулха талаар Минскэ тракторна заводой колхоз, совхозуудтай бэелүүлдэг харилсаа холбоон тухай.

Улаан-Үдэ. 19.30—«Эрхэтэн ба хуули».

Москва. 20.15— ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай «Фома Гордеев» гэжэ фильм-зүжэг. 22.00— «Время». 22.35— Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.40—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.45— Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05 — «Старый машинист», «Чистая доска» — богони хэмжээнэй уран һайханай фильмүүд. 11.10 — Киножурнал. 11.20—«Ород хэлэн». 11.50 — «Урданай вальснууд». 12.25— «Будильник». 12.55— «Как я был вундеркиндом»— үхибүүдтэ уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 14.00— «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 14.25— Мультфильм. 14.40— И. Стравинский. «Жар-птица» баледэй хүгжэм. Москвагай Гүрэнэй филармониин академическэ симфоническа оркестр гүйсэдхэхэ. 15.30 — «ПТУ-нууд тухай дамжуулгануудай бүхэсоюзна конкурс (Тюмень). 16.15— Шэ... Фильм-конц...

Улаан-Үдэ. ... ерыш, онто... носхолнууд... АССР-эй Гос... дай инструм... рэй концерт...

Москва. ... фильм. 19.4... жэлэл.

Улаан-Үдэ. ... нүүдэй зал...

Москва. 2... нойрсогты, ... —Уласхоор... 22.20— «Вре... мандир» — ... һайханай фи... хи сери. 2... церт.

ВТОРНИК, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55— ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай «Фома Гордеев» гэжэ фильм-зүжэг. 12.40— Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 15.55— Шэнэ һонин. 16.40 —Баримтата фильмүүд. 17.15— «Гурбан элжэгэнэй уршагууд». 17.30—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 18.00 —«Саян» —хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.30 —«Байгал» —мэдээсэлэй программа. (буряадаар). 19.00 — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ уулзалга, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд тухай хөөрэлдөөн.

Москва. 19.45 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 20.30 —«Арадай аялга дуунууд». 20.45— Телевизионно викторина. 22.00 — «Время». 22.30 — Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат. 23.15— «Дети и вещи» — баримтата фильм. 23.45 —«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Минск)— ЦСКА.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Баримтата фильм. 10.00—«Командир»— 6 серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.15— «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ, хайшан гэжэ һурганаб». 11.45 —«Дети цирка» —баримтата фильм. 12.05— «Француз хэлэн». 12.35—«Как я был вундеркиндом» —үхибүүдтэ уран һайханай фильм (2-дохи сери). 13.40— «Грузида В. Маяковскиин үдэрнүүд». 14.10— Мультфильм. 14.30— Баримтата фильмүүд. 15.00—«Харгын аюулгүйе сахиха». 15.30 —Д. Шостакович. 7-дохи симфони. 16.20— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.25— «Бултанда зорюулагдаһан хүгжэм». 17.50—«Скульптор Орехов» — киноочерк.

Москва. 18.00—«Залуушуу... лай адресуу... шэ дүүнэр Д... ансамблиин... 19.30— Бари...

Улаан-Үдэ. ... энхэ байлга... холнууд. 20... шан». Уласх... хэсоюзна ко... реат О. Дав... дэм дэлгэрэ...

Москва. ... нойрсогты, ... —Латвиин С... коллектив, ... ческа оркес... —«Время». ... дир»— 6 с... ханай филь... 23.50 — «Эн... дахат».

СРЕДА, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —«Бидэнэртэй хамта хэлсэ. бидэнэрһээ үлүүгээр хэ» — ГДР-һээ дамжуулга. 10.55— Бүхэсоюзна ба уласхоорондын конкурснуудай лауреат Ю. Дранга аккордеон дээрэ наадаха. 11.15— Мультфильм. 11.25 — «Аяншалагшадай клуб». 12.25— Шэнэ һонин. (12.30 хүрэтэр). 15.55—Шэнэ һонин. 16.15 — Баримтата фильм. 16.25— «Звездочет». 17.05—Мультфильм. 17.15 — «Лес, в который ты никогда не войдешь» —үхибүүдтэ фильм. 18.25— «С. Прокофьев. 7-дохи номерой соната». РСФСР-эй габьяата артистка Н. Петрова гүйсэдхэхэ.

Улаан-Үдэ. 18.45— «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.15— Киноочерк.

Москва. 19.30 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.45—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00—Мультфильм. 20.20 — «Манай саад». 20.50— «Мираж»— 3 серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 —«Время». 22.35— Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат. 23.20— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.35— Баримтата фильм. 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Днепр» —«Металлист».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 —Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10—«Командир»—6 серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 11.15 — «Некрасовай шүлэгүүд». 12.00— «Таанадта, түрэлхид». 12.30—«Немец хэлэн». 13.00—«Шапка Мономаха».—үхибүүдтэ фильм. 14.05 —«Шинии ленинскэ библиотекэ», 14.50 —Баримтата фильм. 15.15— «Бидэ колхоздоо үлэнэбди». 16.00—«Мордвагай газарай аялга дуунууд». 16.25— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00— «Хүүгэдэй саад сэнгэлигтэ». 18.30— Соносхолнууд.

Москва. 18.45— «Дохёогоо үгыт, горнис...

Улаан-Үдэ. ... мотив» (Ула... мобилист» ... манданууда... больно матч... эй 25 жэлэй... стадионһоо... 20.15— «Таа... нууд болон... торнууд». 2... фильм.

Москва. 2... нойрсогты, ... —«Хани ха... Баримтата ... «Время». 22... —6 серитэй ... фильм (3-да... СССР-эй арад... ловьяненко...

ЧЕТВЕРГ, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Дуратай шүлэгүүд». 10.25—«Сугтаа—эбтэй бүлэбди». 10.55—«Спорт тухай баримтата фильмүүд». 11.30— «Мираж»— гурбан серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 12.40— Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.25— Н. С. Лесков. «Ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын хуудаһанууд». 17.20— Мультфильм.

Улаан-Үдэ. 18.00— «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.15— «Байгал»— мэдээсэлэй программа. 18.45 —«Арадай хиналтын экран».

Москва. 19.30—Баримтата фильм. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Коллектив юу хэжэ шадахаб» —Партиин Магаданай обкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Мальков дамжуулгада хабаадаха. Политическэ шэнжэлэгшэ Е. П. Бекетов дамжуулгые хүтэлхэ. 20.30—П. Чайковский. «Ромео и Джульетта». Фильм-концерт. 20.50—«Мираж» —3 серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35 —«Ядерна талаар булюу байха бүтэхэгүй бодол. Үгэ буляалдаан. Академик Г. А. Арбатов. Швециин премьер-министр У. Пальме, Номгон далайн оршондо США-гай зэб сэгтэ хүсэнүүдэй командалагша байһан адмирал Н. Гейлер, ФРГ-гэй Бундестагай буу зэбсэг хуряаха ба зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хинаха талаар комиссиин түрүүлэгшэ Э. Бар дамжуулгада хабаадаха. Академик Е. И. Чазов оролто үгэ хэлэхэ. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Баримтата фильмүүд. 10.10—«Командир» —6 серитэй уран һайханай фильм. (3-дахи сери). 11.15—«Арадай аялга дуунууд». 11.30—«Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 12.15—«Испан хэлэн». 11.45— «Веселое волшебство» — үхибүүдтэ фильм. 13.15—«Эжын һургуули». 14.20—Уласхоорондын конкурсын лауреат Л. Курдюмова дуулаха. 14.45— Мультфильм. 15.05—Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 15.50 —«Улаан ном юун тухай хөөрэнэб». 16.20—Шэнэ һонин».

Улаан-Үдэ. ... лекое лето» ... һайханай фи... Беляевай нэр... очерк.

Москва. ... һургуули». 18... ренко. «Ро... 19.15—«Зура... ран».

Улаан-Үдэ. ... нууд. 19.4... ажал хэрэгүү... дэлгэрүүлгын... Телевизор ... лээр концерт...

Москва. ... нойрсогты, ... — Хүнгэн ат... чемпионат. ... 22.35—«Кома... тэй уран һай... дэхи сери). ... АССР-эй Гүр... «Байгал» анс...

ПЯТНИЦА, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильмнүүд. 10.40— —«Нажарай сагай дуунууд». 11.20—«Мираж». 3 серитэй уран һайханай фильм. (2 дохи сери). 12.30—«Шэнэ һонин». 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.30—«Ород хэлэн». 17.05—«Медвежонок» — үхибүүдтэ фильм. 18.15—«Москва ба москвагайхид».

Улаан-Үдэ. 18.45—«Байгал» —мэдээсэлэй программа. 19.15 — «Иимэ бүлэ ажаһуудаг». 19.35—Киноочерк.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05—Шэнэ һонин (буряадаар). 20.15—Зохёохы ажалтанай уран бүтээлнүүд (буряадаар).

Москва. 20.55—«Мираж» 3 серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 22.00—«Время». 22.35—«Үдэшын аялга дуунууд». 23.20—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.35 — «Слушая Фридерика Шопена» — фильм-концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.00—«Командир» — 6 серитэй уран һайханай фильм (4-дэхи сери). 11.05—«Пионерэй тугуудта зэргэшэлгэ» — 11.50—«Шатарай һургуули». 12.20—«Англи хэлэн». 12.50—«Лялька-Руслан и его друг Санька» — үхибүүдтэ фильм. 14.00—Ян Сибелиус, Квартет ре-минор. 14.30—Баримтата фильм. 15.00—Хүхюун стартнууд. 15.45—Бельгиин гитаристнуудай концерт. 16.20— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.25—Мультфильмнүүд. 17.05 — А. Фатьяновай зохёол бүтээлнүүд тухай. 18.00 — «Факел».

Москва. 18.15—«Москва ба москвагайхид». 18.45 —Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Минскэ тракторна заводо... ментальщик Е... һурагшад уу... римтата фи... дэлгэрүүлгын...

Москва. 20.0... бүтээлнүүд».

Улаан-Үдэ. ... забһарлалга.

Москва. 2... нойрсогты, ... —«Симон Бо... шэ». Полити... И. Фесуненко... тэлхэ. 21.45— ... 22.00—«Время... мандир» — ... һайханай фи... дахи сери).

СУББОТО, 13

ФИЗКУЛЬТУРНИГАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.25—«Спортлотогой» тираж». 10.35—«Һайн эд бараа —элбэг ехээр». 11.05—«Конгын сүлөөтэ газар дээрэ» — телеочерк. 11.35—«Мираж». 3 серитэй уран һайханай фильм (3 дахи сери). 12.40—«Москвичка». 13.55— Мультфильм. 14.25— Арадай уран бэлиг тухай телепрограммануудай уласхоорондын «Һолонго» гэжэ V фестиваль. (СРР). 15.10—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15. 25—«Нүхэдэй шарай». 16.10—Мүнөөдэр —физкультурнигай үдэр». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын талаар комитедэй түрүүлэгшэ М. В. Грамов үгэ хэлэхэ. 16.20—Физкультурнигай үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй концерт. 17.35 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 18.05 — Хүнгэн атлетикээр дэлхэйн чемпионат. — 18.45—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 19.50 —«Мы с вами где-то встречались» — кинокомеди. 21.30— «Эсэгын гэр». КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь Н. Ф. Аксенов дамжуулгада хабаадаха. 22.00— «Время». 22.30—«Дуунһаа хатарта». 23.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. Спартак» —«Динамо» (Тбилиси). 00.45— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 9.30—«Командир» — 6 серитэй уран һайханай фильм (5-дахи ба 6-да... «Үглөөнэй п... дэм дэлгэрү... 13.00—Мульт... — СССР-эй ... гений Лебеде... бодолгонууд... да уласхоор... фестиваль. ... киоск». 16.25... тоевского» ... рүүлгын филь... градай телеви... ма. 18.15—«П... народа» — ... римтата фи... (6-дахи филь... үдэшэ». ... фильм. 20.45... шэнжэлэл. ... нойрсогты, ... — «Элүүр эн... — «Время». ... хов. «Дачная...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон ВЦСПС-тэ. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин. «Мүнөөдэр — Түмэр замшанай үдэр»—фото-мэдээсэл. «Фермэ бүхэндэ — бардам хүрэхэ тэнхээл» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Эдеэ хоолой программа: нөөсэ арганууд. «Баргажанай голдо» — М. Егоровой статья. Шухала асуудал. «Үбэлдөө шалгалта гараха» — В. Зверьковой корреспонденци. Редакциин почтоһоо.

Гурбадахи хуудаһанда. «Мүнөөдэр—Түмэр замшанай үдэр». «Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Редакцида июль һарада ороһон бэшэгүүдэй шэнжэлэл. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

Редактор И. Р...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная — 2-54—54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2,54-93, писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61. выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го...ственного комитета Бурятской АСС... делам издательств полиграфии и ...ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Лени... Н-02477. Заказ № 181. Индекс ...